

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
FILOZOFICKÁ FAKULTA
ÚSTAV ROMANISTIKY

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

KOMPARATIVNÍ ANALÝZA ČESKÉ A FRANCOUZSKÉ ÚPRAVY AKCIOVÝCH
SPOLEČNOSTÍ A ROZBOR PŘÍSLUŠNÉ PRÁVNÍ TERMINOLOGIE

Vedoucí práce: JUDr. Mgr. Ivo Petrů, PhD.

Autor práce: Pavel Hykyš

Studijní obor: FJEMO

Ročník: 3.

2014

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracoval samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 2. května 2014

Pavel Hykyš

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval vedoucímu mé bakalářské práce JUDr. Mgr. Ivu Petřů, Ph.D. za odbornou pomoc, cenné informace a podněty, které mi při tvorbě bakalářské práce poskytl.

Dále bych rád poděkoval Mgr. Lence Boehmové, MUDr. Haně Hykyšové a Helene Igrosanac de Bisschop za jazykovou korekturu a cenné rady. Ing. Tomášovi Minaříkovi pak nesmírně vděčím za pomoc při řešení četných technických problémů. Na závěr bych rád poděkoval za podněty, které jsem obdržel od Kateřiny Blažkové, Bc. Daniela Měsíce a Karolíny Nemčokové.

Anotace

Tématem této bakalářské práce jsou akciové společnosti v České republice a ve Francii a rozbor příslušné právní terminologie. Práce je tvořena dvěma hlavními částmi, částí deskriptivní a částí jazykovou.

Deskriptivní část práce přináší poznatky o akciových společnostech v České republice a ve Francii z hlediska jejich typologie, orgánové struktury, řízení a dalších aspektů. Následuje komparace francouzské a české úpravy.

V jazykové části jsou pak analyzovány příslušné právní termíny a význam francouzských termínů je srovnáván s významem českých ekvivalentů. V případě neexistence ekvivalentů je navržen možný překlad. Práci doplňuje francouzsko-český glosář.

Abstract

The main topic of this bachelor thesis are stock companies in the Czech republic, France and analysis of corresponding legal terminology. This thesis is composed of two major parts, descriptive and lexical.

The descriptive part concerns itself with knowledge about typology, organisation, and other aspects of stock companies in the Czech republic and France, followed by their comparison.

In the lexical part corresponding legal terminology and detailed meaning of french terminology is analysed and then compared with czech equivalents. In case of non-existence of czech equivalents possible translation is suggested. The text is supplemented with french-czech glossary.

1. ÚVOD.....	8
2. ČESKÁ REPUBLIKA.....	10
2.1. OBECNĚ O OBCHODNÍCH SPOLEČNOSTECH S DŮRAZEM NA SPOLEČNOSTI AKCIOVÉ	10
2.1.1. HISTORIE	10
2.1.2. AKCIOVÉ SPOLEČNOSTI V PLATNÝCH ZÁKONECH ČESKÉ REPUBLIKY.....	10
2.1.3. TYPOLOGIE SPOLEČNOSTÍ	11
2.2. AKCIOVÁ SPOLEČNOST	12
2.2.1. AKCIOVÁ SPOLEČNOST (a.s.).....	13
A) ZALOŽENÍ AKCIOVÉ SPOLEČNOSTI.....	13
B) ORGÁNOVÁ STRUKTURA AKCIOVÉ SPOLEČNOSTI.....	14
C) ŘÍZENÍ SPOLEČNOSTI.....	15
D) AKCIONÁŘI	18
E) AKCIE	18
F) AUDIT	20
2.3. SHRUTÍ ZÁKLADNÍCH POZNATKŮ O A.S.....	20
3. FRANCIE.....	22
3.1. OBECNĚ O OBCHODNÍCH SPOLEČNOSTECH S DŮRAZEM NA AKCIOVÉ SPOLEČNOSTI	22
3.1.1. HISTORIE	22
3.1.2. AKCIOVÉ SPOLEČNOSTI V PLATNÝCH FRANCOUZSKÝCH ZÁKONECH	22
3.1.3. TYPOLOGIE SPOLEČNOSTÍ	23
3.2. AKCIOVÉ SPOLEČNOSTI VE FRANCII.....	24
3.2.1. SOCIÉTÉ ANONYME (SA).....	24
A) ZALOŽENÍ A VZNIK	25
B) ORGÁNOVÁ STRUKTURA.....	25
C) ŘÍZENÍ SPOLEČNOSTI.....	26
D) AKCIONÁŘI	32
E) AKCIE	32
F) AUDIT	33
3.2.2. SOCIÉTÉ PAR ACTIONS SIMPLIFIÉE (SAS)	34
A) ZALOŽENÍ A VZNIK SAS	34
B) ORGÁNOVÁ STRUKTURA SAS	35
C) ŘÍZENÍ SAS	36
D) AKCIONÁŘI	36
E) AKCIE	37
F) AUDIT	37
3.2.3. SOCIÉTÉ EN COMMANDITE PAR ACTIONS (SCA).....	38
A) ZALOŽENÍ A VZNIK SCA.....	38
B) ORGÁNOVÁ STRUKTURA SCA.....	39
C) ŘÍZENÍ SCA.....	39
D) AKCIONÁŘI	40

E) AKCIE	41
F) AUDIT	41
3.3. SHRUTÍ ZÁKLADNÍCH POZNATKŮ O AKCIOVÝCH SPOLEČNOSTECH VE FRANCII	42
4. KOMPARACE ČESKÉ REPUBLIKY A FRANCIE	44
4.1. OBECNĚ O OBCHODNÍCH SPOLEČNOSTECH S DŮRAZEM NA AKCIOVÉ SPOLEČNOSTI	44
4.1.1. HISTORIE	44
4.1.2. AKCIOVÉ SPOLEČNOSTI V ZÁKONECH ČESKÉ REPUBLIKY A FRANCIE	44
4.1.3. TYPOLOGIE SPOLEČNOSTÍ	45
4.2. AKCIOVÉ SPOLEČNOSTI	46
A) ZALOŽENÍ SPOLEČNOSTI	46
B) ORGÁNOVÁ STRUKTURA	47
C) ŘÍZENÍ SPOLEČNOSTI	48
D) AKCIONÁŘI	49
E) AKCIE	49
F) AUDIT	49
5. LEXIKÁLNÍ ANALÝZA PŘÍSLUŠNÉ PRÁVNÍ TERMINOLOGIE	52
5.1. TERMÍNY MAJÍCÍ EKVIVALENT V ČEŠTINĚ	52
5.1.1. NÁZVY SPOLEČNOSTÍ	53
5.1.2. ŘÍZENÍ	54
5.1.3. AKCIE A AKCIONÁŘI	59
5.1.4. AUDIT	61
5.2. TERMÍNY NEMAJÍCÍ EKVIVALENT V ČEŠTINĚ	63
5.2.1. NÁZVY SPOLEČNOSTÍ	63
5.2.2. ŘÍZENÍ SPOLEČNOSTI	65
5.2.3. AKCIE A AKCIONÁŘI	66
5.3. GLOSÁŘ	66
ZÁVĚR	68
RÉSUMÉ	70
SEZNAM ODBORNÉ LITERATURY	72

1. ÚVOD

S rokem 2014 vstoupil v účinnost jak nový občanský zákoník (zákon č. 89/2012 Sb., dále NOZ), tak i zákon č. 90/2012 Sb. o obchodních společnostech a družstvech (taktéž označovaný jako zákon o obchodních korporacích, dále jen ZOK). ZOK i NOZ zavádí celou řadu změn a to pro mě bylo počátečním impulzem, proč si vybrat téma komparativní analýzy obchodních společností v České republice a ve Francii. Toto téma dále úzce souvisí s mým studijním oborem, což mé rozhodování do značné míry ulehčilo. Obchodní společnosti jsou ale velmi obsáhlým tématem, které by vydalo na celou publikaci. Abych mohl zachovat rozumnou délku práce a zároveň i odpovídající výpovědní hodnotu, rozhodl jsem se zaměřit svou pozornost pouze na akciové společnosti, což je forma společnosti, která je svou podstatou a fungováním velmi zajímavá a atraktivní.

V této práci tedy popisují akciové společnosti v České republice a ve Francii, zejména z hlediska jejich typologie a vnitřní organizace. Samostatně se pak budu věnovat rozdílům jednotlivých právních úprav. Dalším důležitým bodem je jazyková analýza právní terminologie, která s daným tématem souvisí.

Po prostudování prvních dokumentů jsem dospěl k závěru, že popis české právní úpravy bude kompaktnější, protože neuběhla dostatečně dlouhá doba, po kterou se vyplňují případné mezery v zákonech, které vedou ke snížení přehlednosti právních norem. Prokázání tohoto tvrzení je jedním z cílů mé práce.

Po úvodním studiu problematiky jsem nabyl dojmu, že nebude velký problém ve vyhledávání lexikálních ekvivalentů v obou jazycích, koncepty se budou překrývat v důsledku kontinentální právní kultury, což se projeví v obdobné logice pojmenování příslušných jevů. Absence termínů v jednom či druhém jazyce bude spíše vzácností.

Práce je rozdělena do čtyř částí. V první části se věnuji České republice - nejdříve obchodním společnostem obecně z pohledu historie, typologie a poté se zaměřuji na akciové společnosti, kde rozebírám mimo jiné jejich založení, orgánovou strukturu a řízení. Stejně členění zachovávám i při popisu právní situace ve Francii. Následovat bude komparace právních úprav obou zemí.

V poslední kapitole se budeme zabývat jazykovým aspektem problematiky akciových společností. Nejprve se zaměříme na francouzské termíny, které mají legální ekvivalent v české právní úpravě. Pro vymezení francouzských konceptů vyjdeme z definic, které předkládá příslušný právní předpis. Uvedu jeho český ekvivalent, pro

zpětnou kontrolu však bude pod čarou i úplné znění příslušné části zákona ve francouzském jazyce. Součástí analýzy bude taktéž rozbor případných rozdílů ve vnímání jednotlivých konceptů v češtině a ve francouzštině metodou komparace. Poté se dostaneme k takovým termínům, které adekvátní ekvivalent v češtině nemají. Tyto termíny si podrobně zanalyzujeme, řekneme si, co popisují, jakým způsobem a následně bude uveden návrh překladu. I zde předložím definici termínu tak, jak je uvedena v příslušném francouzském zákoně, v případě její absence použiji definici z relevantního sekundárního zdroje. Pokud by v češtině existovalo alespoň částečné synonymum, zmíním i to a poukážu na rysy, ve kterých se analyzované termíny shodují a ve kterých se naopak rozcházejí.

Výchozí literaturou pro tuto bakalářskou práci jsou relevantní platné zákony a další právní předpisy. Pro úplné pochopení rozdílnosti právních kultur, ale taktéž pro lepší pochopení specifik, která se vztahují k právní francouzštině, poslouží i francouzské sekundární prameny, zejména učebnice *Droit des Sociétés* od *Alexise Constantina*, která na problematiku akciových společností nahlíží pro účely jazykově zaměřené bakalářské práce na filozofické fakultě v dostatečné šíři i hloubce, a zásadní jevy a předpisy jasně popisuje a vysvětluje. Z českých titulů pak bude čerpáno především z *Úvodu do srovnávacího práva obchodního* od *Ireny Pelikánové*.

2. ČESKÁ REPUBLIKA

2.1. OBECNĚ O OBCHODNÍCH SPOLEČNOSTECH S DŮRAZEM NA SPOLEČNOSTI AKCIOVÉ

V této obecné části se zaměříme na všechny obchodní společnosti, důraz však bude kladen především na společnosti akciové. Uvedeme si základní historické mezníky, dále upozorníme na zákony, které upravují obchodní společnosti, poté se dostaneme k základnímu dělení obchodních společností. Popis akciových společností bude obsahem dalších kapitol této práce.

2.1.1. HISTORIE

Na území českých zemí byla první akciová společnost založena v 18. století.¹ Právně se akciové společnosti řídily platnými zákony Rakouska-Uherska, především tedy obchodním zákoníkem AHGB². Poté, co se Rakousko-Uhersko rozpadlo, převzalo Československo rakouský obchodní zákoník pro české území, uherský obchodní zákoník byl pak platný na Slovensku.

Tento stav však netrval příliš dlouho. Se změnou politického zřízení v Československu v roce 1948 byly tyto zákony zrušeny a v důsledku znárodnování akciové společnosti z našeho tehdejšího území na dlouhé čtyři dekády téměř úplně vymizely.³ Návrat akciových společností pak nastal po sametové revoluci společně se návratem soukromého vlastnictví. Tato situace však vyžadovala rychlé vytvoření odpovídajících zákonů, které by obchodní společnosti, a to nejen akciové, regulovaly.

2.1.2. AKCIOVÉ SPOLEČNOSTI V PLATNÝCH ZÁKONECH ČESKÉ REPUBLIKY

V České republice upravuje obchodní společnosti zákon 90/2012 Sb. o obchodních společnostech a družstvech účinný od 1.1.2014. Tento zákon nahrazuje porevoluční obchodní zákoník z roku 1991.⁴ Nicméně nový zákon není jedinou právní normou, která řeší akciové společnosti a situace, které se k nim přímo, či nepřímo vážou. Například obchodní závazkové právo ošetřuje Nový občanský zákoník (dále jen

¹ ELIÁŠ, Karel. *Kurs obchodního práva: právnické osoby jako podnikatelé*. 5. vyd. Praha: C. H. Beck, 2005, str. 261-263

² http://iuridictum.pecina.cz/w/Obchodní_zákoník, citováno 24.4.2014

³ http://iuridictum.pecina.cz/w/Obchodní_zákoník, citováno 24.4.2014

⁴ Zákon 513/1991 Sb.

NOZ), který vstoupil v účinnost 1.1.2014. Těmto normám ale předcházely i normy jiné, které vznikly i například na základě veřejné diskuse. Mezi takové normy můžeme řadit předpis č.134/2013 Sb.⁵ Tato norma odráží požadavek na zvýšení průhlednosti vlastnických struktur akciových společností. Mění se například v minulosti mohutně kritizované akcie na doručitele.^{6 7}

2.1.3. TYPOLOGIE SPOLEČNOSTÍ

ZOK zachovává členění na společnosti osobní a kapitálové. Nyní se podívejme, čím se osobní a kapitálové společnosti vyznačují a co je od sebe odlišuje.

A) OSOBNÍ SPOLEČNOSTI

Osobní společnost ve stručnosti znamená, že společníci ručí za závazky společnosti neomezeně, respektive do výše svého veškerého majetku. Podle § 1 zákona o obchodních korporacích se mezi osobní společnosti řadí *veřejná obchodní společnost* (v.o.s.) a *komanditní společnost* (k.s.). *Komanditní společnost* však vykazuje některé rysy, které jsou typické i pro kapitálové společnosti, a tak ji některé zdroje klasifikují jako společnost smíšenou⁸.

ZOK ukládá, že osobní společnost může být založena pouze za účelem podnikání, nebo za účelem správy vlastního majetku.

B) KAPITÁLOVÉ SPOLEČNOSTI

Kapitálové společnosti jsou druhým typem obchodních společností. Zásadní rozdíl oproti osobním společnostem je to, jakým způsobem společníci ručí za závazky společnosti. U kapitálových společností společníci ručí jen do výše svého vkladu. Mezi čistě kapitálové společnosti se v České republice řadí *akciové společnosti* (a.s.), kterým je věnována pátá hlava ZOK. Tento zákon upravuje akciové společnosti spíše kogentně, tudíž se od jednotlivých pravidel nedá odchýlit.

⁵ Předpis 134/2013 Sb. Zákon o některých opatřeních ke zvýšení transparentnosti akciových společností a o změně dalších zákonů

⁶ Legální termín je akcie na doručitele, nicméně veřejnosti je tento typ akcie spíše známý jako anonymní akcie

⁷ V případě, že nejsou imobilizovány, tyto akcie se mění na akcie na jméno, přičemž zároveň probíhá odpovídající změna stanov společnosti

⁸ <http://business.center.cz/business/pojmy/p1291-osobni-spolecnost.aspx> citováno 15.3.2014

ZOK mezi kapitálové společnosti řadí však i *společnost s ručením omezeným* (s.r.o. respektive spol. s r.o.). Některé sekundární zdroje ale společnosti s ručením omezeným řadí mezi takzvané smíšené společnosti, neboť vykazují některé rysy, které jsou signifikantní pro osobní společnosti.

Dalším typem kapitálové společnosti je *evropská společnost*, která je založena podle práva Evropské Unie. Úprava této společnosti je zakotvená v nařízení Rady ES/2157/2001 a směrnici Rady 2001/86/ES a je pro celou Unii společná, proto komparace její podoby ve Francii a v České republice pozbývá smyslu. Body, které nejsou ošetřeny nařízením rady a příslušnou směrnicí, jsou ošetřeny ve vnitrostátním právu, v případě České republiky se jedná o předpis č. 627/2004 Sb. Jelikož se evropskou společností již nebudeme dále zabývat, charakterizujme si ji obecně nyní.

Jedná se o strukturu, která svou povahou umožňuje společnostem, aby byly přítomny ve více členských státech Unie, aniž by v každém státě musely pokaždé vytvářet novou právní formu. Dalším bodem, na který byl od počátku kladen důraz, bylo zjednodušení finančních záležitostí.⁹ To se však dle mého ne úplně podařilo. Úprava totiž mlčí o jednotném zdanění takových společností. Ač tedy společnost má oficiálně sídlo v jednom členském státě, odvádí daně separátně v každé zemi EU, kde je přítomna¹⁰.

Pak je ovšem na místě se domnívat, že právě absence jednotného zdanění evropských akciových společností této formě ubírá na atraktivitě, protože jejím cílem by nejspíše mělo být zjednodušovat administrativu a financování, což se neděje. I tyto překážky tak mohou stát za tím, že si evropská akciová společnost, alespoň prozatím, nevybudovala v Evropě silnou pozici.

2.2. AKCIOVÁ SPOLEČNOST

Nyní se dostáváme k samotným akciovým společnostem. Jelikož je část o akciových společnostech obsáhlá, je rozdělena na několik menších podčástí. Budeme se postupně věnovat založení a vzniku akciové společnosti v ČR, poté si představíme základní orgánovou strukturu akciové společnosti, abychom se následně mohli zabývat složením a především fungováním orgánů společnosti, což bude zároveň část, na niž

⁹ Bod logicky navazující na to, že společnosti nemusí vytvářet své filiálky v jednotlivých členských státech

¹⁰ Ve Francii se Evropská akciová společnost řídí stejnými pravidly zdanění jako každá jiná nadnárodní korporace

bude kladen největší důraz. Následovat bude i stručné představení akcionářů a základních typů akcií. Okrajově taktéž zmíníme audit akciových společností.

Výchozím zdrojem pro tuto část bude ZOK a taktéž komentář k tomuto zákonu od *Joskové a Pravdy*.

2.2.1. AKCIOVÁ SPOLEČNOST (a.s.)

A) ZALOŽENÍ AKCIOVÉ SPOLEČNOSTI

Akciová společnost může být založena podle § 11 i jednou osobou, a to jak fyzickou, tak právnickou, potažmo státem. Celý proces zakládání má dvě části - založení a vznik společnosti. Společnost se zakládá vytvořením a přijetím stanov. Náležitosti stanov upravuje § 250 ZOK. Informací, které stanovy musí obsahovat je celá řada, uvedeme si jen některé z nich.

- Firmu a předmět podnikání nebo činnosti
- Výši základního kapitálu
- Počet akcií, jmenovitou hodnotu, typ akcií, zda budou zaknihovány, zda se jedná o imobilizované akcie nebo popřípadě zda je převoditelnost akcií nějak omezena.
- V případě vydávání akcií různých druhů je třeba je pojmenovat a popsat práva s nimi spojená
- Hlasovací pravidla na valné hromadě a počet hlasů na akcii
- Informaci, který ze systému vnitřní struktury byl zvolen a kdo byl zvolen do jednotlivých orgánů společnosti

Aby společnost mohla fungovat, musí mimo jiné splatit svůj základní kapitál. Jak již bylo zmíněno, výše upisovaného kapitálu je uvedena ve stanovách společnosti. V ČR je od roku 2014 minimální výše základního kapitálu 2 000 000 Kč. V případě, že společnost vede účetnictví v EUR, základní kapitál může složit a vyjádřit v EUR, v tom případě činí výše základního kapitálu alespoň 80 000 EUR. Pokud ale společnost nabízí akcie veřejně, pak je minimální výše základního kapitálu 20 000 000 Kč. Ve všech případech se tak jedná o poměrně vysokou částku, která může znamenat pro některé subjekty překážku zabraňující výběru této formy společnosti.

Vznik společnosti

Jedná se o termín, který se nesmí zaměňovat se založením společnosti - jedná se totiž o dvě naprosto odlišné situace. Společnost vzniká až ke dni zápisu do obchodního rejstříku.¹¹ Děje se tak na návrh obchodní společnosti, který společnost předkládá rejstříkovému soudu, a to nejpozději do 6 měsíců od založení společnosti.¹² Tato šestiměsíční lhůta může být zkrácena či prodloužena.¹³ Až se zápisem do obchodního rejstříku společnost získává statut právnické osoby, a tím tedy může nabývat její práva a povinnosti.¹⁴

B) ORGÁNOVÁ STRUKTURA AKCIOVÉ SPOLEČNOSTI

Poté, co jsme si představili základní členění společností v České republice a proces založení a vzniku akciové společnosti, můžeme si podrobněji popsat akciové společnosti z hlediska jejich struktury. Akciové společnosti mohou v České republice vybírat ze dvou organizačních struktur - z monistického systému a z dualistického systému.

a) Nejvyšší orgán společnosti

Nejvyšším orgánem společnosti je vždy *valná hromada*, která se sestává z akcionářů společnosti. Valná hromada se koná v souladu s § 402 ZOK alespoň jednou za účetní období. § 421 ZOK pak říká, že valná hromada volí a odvolává členy představenstva respektive statutárního ředitele a schvaluje účetní závěrky.¹⁵ Valná hromada má stejné pravomoci, ať už má společnost monistický nebo dualistický typ řízení.

b) Statutární orgán

Statutární orgán je orgán, který je sestaven z osob, které jsou oprávněné jednat jménem právnické osoby. Pokud si společnost zvolí monistický systém, pak je statutárním orgánem statutární ředitel, pokud má společnost dualistický systém řízení, pak je statutárním orgánem společnosti představenstvo.

¹¹ <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/obchodni-spolecnosti-zalozeni-vznik-opu-4645.html> citováno 15.3.2014

¹² NOZ, § 126 odst. 1

¹³ JOSKOVÁ, Lucie a Pavel PRAVDA. *Zákon o obchodních korporacích s komentářem: s účinností od 1.1.2014 nahrazuje obchodní zákoník*. 1. vyd. Praha: Grada, 2014, str. 11

¹⁴ <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/obchodni-spolecnosti-zalozeni-vznik-opu-4645.html> citováno 15.3.2014

¹⁵ Podle § 421 Platí v případě, že není výslovně uvedeno, že tyto pravomoci náleží dozorčí radě.

c) Kontrolní orgán

Kontrolní orgán má za úkol kontrolovat výkonný orgán společnosti. V monistickém systému řízení společnosti je touto činností pověřena správní rada, která má však i jiné kompetence, jedná se totiž částečně o výkonný orgán společnosti. V dualistickém systému je pak kontrolním orgánem dozorčí rada, která výkonným orgánem společnosti není.

C) ŘÍZENÍ SPOLEČNOSTI

Poté, co jsme uvedli základní orgánovou strukturu společnosti, dostáváme se k části popisující podrobněji tyto orgány z hlediska složení a jejich funkce. Nejprve si představíme monistický systém, na který navážeme popisem dualistického systému řízení.

a) Monistický systém

- Správní rada

Jedná se o orgán, který má za úkol určovat základní směřování firmy v jejím obchodním vedení. Mimo tento úkol má ale i kontrolní pravomoci.¹⁶ Správní rada je standardně tříčlenný orgán, přičemž stanovy mohou v souladu s § 457 ZOK určit nižší i vyšší počet členů tohoto orgánu. V čele správní rady stojí předseda správní rady.

- Předseda správní rady

Předseda správní rady musí být podle § 461 ZOK fyzickou osobou a jeho funkční období nesmí být delší než funkční období kteréhokoli člena správní rady. Odstavec 3 stejného paragrafu také říká, že pokud předseda není dočasně způsobilý k výkonu funkce, správní rada má právo určit jiného svého člena, aby dočasně zastával funkci předsedy správní rady.

Role předsedy správní rady je podle § 462 ZOK především organizační, dohlíží totiž na řádný výkon orgánů společnosti, které jsou podřízené správní radě. Podle odst. 1 § 462 pak předseda o svých poznatcích a o činnosti správní rady informuje valnou hromadu.

¹⁶ JOSKOVÁ, Lucie a Pavel PRAVDA. Op.cit., str. 20

- Statutární ředitel

Funkci statutárního ředitele upravuje § 463 ZOK. Říká, že statutární ředitel je statutárním orgánem společnosti pověřený podle odst. 4 stejného paragrafu obchodním vedením společnosti. Statutárního ředitele jmenuje správní rada. Tato osoba musí splňovat všechny zákonné podmínky, které musí splňovat i člen představenstva společnosti¹⁷. Aby mohl vykonávat řádně svou funkci, musí s ním být podepsána smlouva o výkonu funkce, tuto smlouvu schvaluje správní rada. Odst. 3 § 463 výslovně povoluje, že předseda správní rady může zároveň vykonávat funkci statutárního ředitele. Je tak umožněna koncentrace velkého vlivu na fungování společnosti do rukou jedné osoby, což může být vnímáno jako velká výhoda, ale i nevýhoda.

b) Dualistický systém

Od monistického systému řízení společnosti se dostáváme k druhé možnosti řízení, a to k dualistickému systému. Tato struktura obsahuje dva hlavní orgány. Těmi jsou představenstvo a dozorčí rada. Pro tento systém je charakteristické jasné oddělení kontrolní činnosti chodu společnosti, a to v podobě orgánu, který je k tomu určený. Úprava dualistického systému je zakotvena v třetím oddílu páté hlavy ZOK.

- Představenstvo

Podle § 435 ZOK je představenstvo statutárním orgánem společnosti, kterému přísluší obchodní vedení společnosti, přičemž nikdo nemá oprávnění, aby uděloval představenstvu pokyny ohledně obchodního vedení společnosti.

Standardně se jedná o tříčlenný orgán, stanovy však mohou určit jiný počet členů. Členové představenstva jsou v souladu s § 438 ZOK obvykle voleni a odvoláváni valnou hromadou. Pokud tak stanovy určí, může volit a odvolávat členy představenstva dozorčí rada společnosti.

Členové představenstva si pak mezi sebou volí svého předsedu, jehož mohou i odvolat. Standardní funkční období je 1 rok, stanovy, či případně smlouva o výkonu funkce, mohou v souladu s § 440 ZOK určit jinou délku funkčního období.

¹⁷ Informace o představenstvu společnosti viz dualistický systém

Představenstvu přísluší obchodní vedení společnosti, to však není jediný úkol, kterým je představenstvo pověřeno. Zajišťuje taktéž řádné vedení účetnictví a valné hromadě předkládá ke schválení řádnou, mimořádnou, konsolidovanou, případně mezitímní účetní závěrku. V souladu se stanovami společnosti taktéž podává návrh na rozdělení zisku nebo v opačném případě návrh na úhradu ztráty. Krom účetní závěrky uveřejňuje podle §436 ZOK zprávu o podnikatelské činnosti společnosti včetně stavu jejího majetku. Tento dokument je pak součástí výroční zprávy.

- Předseda představenstva

Předseda představenstva je volen členy představenstva, členové představenstva mají právo předsedu i odvolat. Krom tohoto bodu ZOK nevynezuje pravomoci předsedy představenstva, obecně však platí, že má zejména organizační funkci.

- Dozorčí rada

Dozorčí rada je orgán vytvořený za účelem systematické kontroly chodu společnosti. Jejím úkolem je však podle § 446 ZOK i kontrola působnosti představenstva. Jedná se standardně o tříčlenný orgán, přičemž stanovy mohou určit jiný počet členů tohoto orgánu. Členové dozorčí rady si mezi sebou volí jednu osobu, která v případě soudů nebo při proti představenstvu společnosti reprezentuje společnost. Taktéž si členové dozorčí rady mezi sebou volí svého předsedu. Funkční období je standardně tříleté, stanovy, případně smlouva o výkonu funkce mohou určit jinou délku funkčního období.

Pravomoci dozorčí rady se odvíjí od zásad, které schvaluje valná hromada. Dozorčí rada může nahlížet do všech dokumentů, které se týkají činnosti společnosti. Podle § 447 ZOK může také kontrolovat, zda jsou účetní dokumenty vedeny řádně a zda údaje, které účetní dokumenty obsahují, jsou v souladu s jinými právními předpisy a taktéž v souladu se stanovami společnosti. § 447 ZOK navíc říká, že mezi činnosti dozorčí rady patří přezkum řádné, mimořádné, konsolidované, případně mezitímní účetní závěrky a taktéž podrobuje přezkum případný návrh na rozdělení zisku nebo v opačném případě návrh na úhradu vykázané ztráty.

- Předseda dozorčí rady

Předseda dozorčí rady je osoba, kterou volí dozorčí rada z řad svých členů. ZOK výslovně neupravuje pravomoci předsedy dozorčí rady, obvykle však platí, že předseda tohoto orgánu má organizační funkci.

D) AKCIONÁŘI

Akciové společnosti by bez akcionářů nemohly být akciovými společnostmi. Nyní si řekneme, kdo akcionáři jsou a jaká práva a povinnosti mají.

Akcionáři jsou osobami, které jsou držiteli akcií, vstupují tedy kapitálově do společnosti. Tím získávají také svá práva a povinnosti. Povinnosti akcionáře byly dříve dvě a ZOK a NOZ na tomto stavu nic nezměnily. Jedná se o vkladovou povinnost, a to podle § 344 - § 347 ZOK¹⁸ a dále, dle § 212 NOZ o povinnost loajality vůči společnosti. Žádné jiné povinnosti akcionář nenesou a ani stanovy nemohou uložit akcionářům jiné povinnosti.¹⁹ Mezi hlavní práva akcionářů patří právo podílu na zisku.

Josková a Pravda upozorňují na novinky týkající se výplaty zisku akcionářům. Podle § 40, odst. 2 ZOK je totiž nově možné vyplácet i zálohy na podíl na zisku, a pokud to určí stanovy, pak je možné zisk nově vyplácet i v naturální podobě. Akcionář má však další práva, jako právo hlasovat nebo právo na podání vysvětlení.²⁰

Zvláštní práva jsou v ZOK přiznána takzvaným kvalifikovaným akcionářům, což jsou akcionáři držící větší podíly ve společnosti.²¹

E) AKCIE

Akcie definuje § 256 ZOK následovně:

„Akcie je cenný papír nebo zaknihovaný cenný papír, s nímž jsou spojena práva akcionáře jako společníka podílet se podle tohoto zákona a stanov společnosti na jejím řízení, jejím zisku a na likvidačním zůstatku při jejím zrušení s likvidací.“

Vyjmenování a charakteristika všech druhů akcií by vydala na mnoho stran. Popis akcií však není hlavním cílem této práce. Zmíníme tedy jen základní druhy akcií a zaměřím se na změny týkající se akcií, které v nedávné době přinesly dvě normy. Konkrétně se jedná o již zmíněný předpis 134/2013Sb. a ZOK.

¹⁸ JOSKOVÁ, Lucie a Pavel PRAVDA. Op.cit., str. 19

¹⁹ JOSKOVÁ, Lucie a Pavel PRAVDA. Op.cit., str. 19

²⁰ Podle §357 ZOK má právo na vysvětlení záležitostí týkajících se společnosti, nebo jí ovládaných osob, je-li takové vysvětlení potřebné pro posouzení obsahu záležitostí zařazených na valnou hromadu

²¹ Hranice pro to, aby se akcionář stal kvalifikovaným akcionářem, jsou stanoveny v § 365 zákona o obchodních korporacích. V případě, že má společnost základní kapitál nižší než 100 milionů korun, pak je kvalifikovaným akcionářem ten, kdo drží akcie v hodnotě 5% základního kapitálu. V případě, že má společnost základní kapitál vyšší než 100 milionů korun, je kvalifikovaným akcionářem považován ten, který drží akcie ve jmenovité hodnotě 3% a více. A konečně u společností se základním kapitálem, který je 500 milionů korun a více je za kvalifikovaného akcionáře považován ten, kdo drží akcie ve jmenovité hodnotě alespoň 1% základního kapitálu.

- Akcie na jméno

Její součástí je jasná identifikace majitele, a pokud akcie mění majitele, je převáděna na jiného majitele rubopisem. V souladu se ZOK nelze úplně znemožnit převoditelnost akcií, v úvahu připadá pouze omezení převoditelnosti.

- Akcie na doručitele

Jedná se o akcii, které se lidově říká akcie anonymní. Je to z důvodu její neomezené převoditelnosti. Z důvodu ujasnění vlastnických struktur společností se ale akcie na doručitele řídí novými pravidly, která zavedl předpis č. 134/2012 Sb. Mohou být buď zaknihované, nebo imobilizované. Pokud mají akcionáři hromadně uschované akcie na doručitele, nemají dle zákona oprávnění žádat jejich vydání zpět.

Vedle nových pravidel, která se týkají akcií na doručitele, jsou v českých zákonech další novinky.

Nově je společnost povinna vydat akcionáři akcie, pokud splatil svůj vklad. Pokud vklad není splacen, je možné vydat zatímní list, což bylo možné i dříve, ale nově existuje možnost práva a povinnosti ponechat v nehmotném režimu jako tzv. nesplacenou akcii.²²

Nyní se dostáváme k novým druhům akcií, které zavedl ZOK. Mezi tyto akcie patří například možnost vydat *kusové akcie*. Jedná se o speciální druh akcie, kdy akcie nemá jmenovitou hodnotu. Základní kapitál je rozdělen na stejně velké části, je tedy rozdělen na shodné podíly. Podíl, který má akcionář na základním kapitálu, se tedy určí podle emitovaného počtu akcií. Je zcela nutné vědět, že kusové akcie a akcie se jmenovitou hodnotou jsou vzájemně nekompatibilní, z toho tedy vyplývá, že pokud chce společnost vydat kusové akcie, nemůže vydat, ani nemůže mít již vydané akcie, které mají jmenovitou hodnotu. § 259 ZOK také ukládá povinnost jasného označení „*kusová akcie*“ v případě, že se jedná o kusovou akcii.

Josková a Pravda uvádí výhody těchto akcií. Měly by totiž být praktické v případě přechodu z českých korun na euro, protože se společnost tímto způsobem jednoduše vyhne problémům při přepočtu jmenovité hodnoty akcií.

²² JOSKOVÁ, Lucie a Pavel PRAVDA. Op.cit., str. 18

Změny se dotkly i prioritních akcií, tedy akcií, jejichž držitelé mají mimo jiné přednost při výplatě části zisku společnosti, případně při výplatě likvidačního zůstatku, pokud je společnost zrušena s likvidací. Tyto akcie sice v obchodním zákoníku byly zmíněny, nově se však jedná o akcie, které nyní neobsahují hlasovací práva, ledaže stanovy určí opak.

F) AUDIT

V České republice jsou zavedena pravidla, která činí audit v akciových společnostech povinným. Zákon 563/1991 Sb. Určuje tři kritéria, je-li alespoň jedno z nich dosaženo, respektive překročeno, účetní závěrka ověřená auditorem je povinná. Pro úplnost si uvedme zákonná kritéria.

1. Aktiva celkem více než 40 000 000 Kč²³
2. Roční úhrn čistého obratu více než 80 000 000 Kč²⁴
3. Průměrný přepočtený stav zaměstnanců v průběhu účetního období více než 50, zjištěný způsobem stanoveným na základě zvláštního právního předpisu.

2.3. SHRNUTÍ ZÁKLADNÍCH POZNATKŮ O A.S.

Počet společníků	Alespoň 1
Základní kapitál	2 000 000 Kč/80 000 EUR v případě neveřejné nabídky akcií 20 000 000 Kč v případě veřejné nabídky akcií
Ručení společníků	Do výše vkladu
Řízení	Monistický systém: statutární ředitel, částečně správní rada Dualistický systém: představenstvo
Kontrola	Monistický systém: správní rada Dualistický systém: dozorčí rada

²³ Aktivy celkem se pro účely tohoto zákona rozumí úhrn zjištěný z rozvahy v ocenění neupraveném o položky podle § 26 odst. 3.

²⁴ Ročním úhrnem čistého obratu se pro účely zákona rozumí výše výnosů snížená o prodejní slevy a dělená počtem započatých měsíců, po které trvalo účetní období, a vynásobená dvanácti

Audit	Povinný, je-li dosaženo alespoň jedno ze tří zákonných kritérií
-------	---

Tato shrnující tabulka nám dovolí zjednodušený pohled na a.s. v České republice. Vidíme, že k založení akciové společnosti stačí pouze jedna osoba, avšak v kontrastu s tímto požadavkem je pak vysoký základní kapitál, který musí být upsán. Zejména pak v případě, že akcie budou nabízeny veřejně. Jako ve všech kapitálových společnostech, u akciové společnosti platí, že společníci ručí za závazky společnosti jen do výše svých vkladů.

Řídící a kontrolní orgány musí splňovat pravidla, která jsou přesně stanovená zákonem. Výhodou je, že společnost si může vybrat jedno ze dvou schémat řízení společnosti. Na závěr ještě řekněme, že kontrola finančních dokumentů společnosti je povinná, pokud splní společnost jedno ze tří zákonných kritérií. Tato kritéria jsou dvojího druhu, odvíjí se od velikosti společnosti a ekonomických ukazatelů.

3. FRANCIE

Poté, co jsme se seznámili s úpravou zásadních bodů týkajících se akciových společností v České republice, dostáváme se ke stejnému popisu úpravy ve Francii. Členění této kapitoly kopíruje pro snadnější logiku kapitoly týkající se České republiky.

3.1. OBECNĚ O OBCHODNÍCH SPOLEČNOSTECH S DŮRAZEM NA AKCIOVÉ SPOLEČNOSTI

Než se dostaneme k samotným akciovým společnostem ve Francii, řekneme si několik slov obecněji o obchodních společnostech. Zaměříme se na historii, platné zákony, které se společností věnují. Neopomeneme si také udělat základní členění obchodních společností, což nám umožní se dostat k samotným akciovým společnostem, které budou předmětem našeho zkoumání v dalších částech této práce.

3.1.1. HISTORIE

Ve Francii byl přelomovým *code de commerce*, tedy obchodní zákoník z roku 1807, kterým se měnila pravidla pro zakládání společností. Obchodní zákoník z roku 1807 je sice nadále platný, ale za dvě staletí prošel tolika změnami, že dnešní verze obchodního zákoníku nemá s tou původní nic společného. Pro akciové společnosti je ve francouzském právním řádu zásadní zákon z 24. července 1867.²⁵ Tento zákon totiž dával možnost vytvářet svobodně, bez jakéhokoli povolení, které bylo dříve vyžadováno, akciové společnosti. Zároveň zaváděl pravidla pro založení a také fungování těchto *akciových společností*.²⁶

3.1.2. AKCIOVÉ SPOLEČNOSTI V PLATNÝCH FRANCOUZSKÝCH ZÁKONECH

Ve Francii je stěžejním zákon 66-537 z 24. července 1966, který nahradil v té době již značně překonaný zákon z roku 1867. Zákon z druhé poloviny 20. století upravuje všechny formy společností, ale některé body jsou součástí jiných právních norem. Například obecná úprava společností je zakotvena v občanském zákoníku (*code civil*).²⁷ Další normou, která ovlivňuje chování společností, je krom občanského zákoníku, logicky, obchodní zákoník, pod který příslušné zákony, až na výjimky,

²⁵ CONSTANTIN, Alexis. *Droit des sociétés*. 5.vydání, 2012. Paris: Dalloz, 2012, str. 197

²⁶ CONSTANTIN, Alexis. *Op.cit.*, str. 197

²⁷ První hlava devátého titulu třetí knihy francouzského občanského zákoníku

spadají. Tím však výčet zákonů upravujících obchodní společnosti a záležitosti s nimi spjaté nekončí. *Société par actions simplifiée* se řídí doplňujícím zákonem.²⁸

V posledních letech navíc zákonodárci schválili další zákony, které upravují režim právě posledně zmiňovaných společností. Mezi takové zákony řadíme například zákon *Loi de Nouvelles Régulations Économiques* (dále jen NRE) z 15. května 2001 a zákon *Loi de Modernisation de l'Économie* (dále jen LME) ze 4. srpna 2008.²⁹

3.1.3. TYPOLOGIE SPOLEČNOSTÍ

Poté, co jsme se seznámili s historickým kontextem a známe základní normy, které upravují obchodní společnosti, tak se podíváme, jaké společnosti ve Francii existují. Pro úplnost si uvedeme i osobní společnosti. Jelikož ale tyto nejsou předmětem našeho zkoumání, spokojíme se pouze s jejich vyjmenováním.

Na úvod je pro nás zásadní, že „*prvé ustanovení zákona vymezuje termín obchodní společnosti*“³⁰ (podobně jako náš ZOK). „*A stanoví, že obchodní povaha společnosti je dána buď její formou, nebo jejím předmětem.*“³¹

Dále je upřesněno, že „*z důvodu formy a bez ohledu na předmět jsou obchodními společnostmi veřejné obchodní společnosti, komanditní společnosti, společnosti s ručením omezeným, akciové komanditní a akciové společnosti.*“

Pelikánová uvádí, že z výše citovaného ustanovení vyplývá následující: „*obchodní společnost může být z důvodu jejího předmětu i jiné právní normy než právě jmenované.*“

²⁸ CONSTANTIN, Alexis. Op.cit., str. 277

²⁹ CONSTANTIN, Alexis. Op.cit., str. 277

³⁰ PELIKÁNOVÁ, Irena. *Úvod do srovnávacího práva obchodního: obecné otázky, kodifikace a dekodifikace, základní pojmy, společnosti a obchodní společnosti*. 1. Vyd. Praha: C.H. Beck, 2000, str.218

³¹ PELIKÁNOVÁ, Irena. Op. cit., str. 219

A) OSOBNÍ SPOLEČNOSTI

Mezi osobní společnosti ve Francii se řadí *Société en nom collectif* (SNC) a *société en commandite simple* (SCS). *Société à la responsabilité limitée* (SARL) je podle více zdrojů společností, která se pohybuje napůl cesty mezi osobními a kapitálovými společnostmi.³²

B) KAPITÁLOVÉ SPOLEČNOSTI

Kapitálové společnosti jsou ve Francii synonymem pro společnosti akciové. Postupem času ve Francii vznikly tři formy akciových společností, které později podrobně představíme. Dále existují ve Francii Evropské společnosti, vycházející ze stejných evropských norem. Body, které evropská legislativa neupravuje, jsou zahrnuty v desáté kapitole code de commerce, art. L. 229-1 až art. L. 229-15. Také se jí týkají pravidla vztahující se k *société anonyme*, to ovšem neplatí v případě, kdy si normy platící pro evropskou společnost a *société anonyme* protiče.

3.2. AKCIOVÉ SPOLEČNOSTI VE FRANCII

Jak je uvedeno výše, ve Francii existují tři typy akciových společností. Konkrétně *Société anonyme*, *société par actions simplifiée* a konečně pak *société en commandite par actions*. Každou společnost si probereme podrobněji zvlášť. Začneme vždy se základními charakteristikami, které vymezují každý jednotlivý typ akciové společnosti vůči ostatním typům společností. Poté se budeme věnovat dalším bodům - od založení, přes orgánovou strukturu společností, od níž se odvíjí způsob řízení společnosti, který rovněž rozebereme. Další body, které zmíníme, byť okrajově, jsou akcionáři, akcie a finanční kontrola společností. Závěr každé podkapitoly věnované konkrétnímu typu bude obsahovat stručné okomentované shrnutí základních poznatků.

3.2.1. SOCIÉTÉ ANONYME (SA)

Société anonyme, (dále jen SA), je matkou všech forem kapitálových nebo, chcete-li, akciových společností. Je definována a upravena v zákoně z 24. července 1966, konkrétně v jeho 73. článku. Původní úprava SA však byla v již zákonech dříve, od roku 1867.

³² CONSTANTIN, Alexis. Op.cit., str. 48

S označením SA se tradičně pojí přehlednost vlastnických struktur, z tohoto důvodu si tuto formu volí velké nadnárodní společnosti. Příkladem budiž například společnost PSA.³³

Značnou popularitu však mají i mezi malými rodinnými podniky. Je evidentní, že takové podniky nepotřebují tuto strukturu z důvodu její přehlednosti. Jedná se spíše o pověst a dlouhou tradici takového označení.³⁴

A) ZALOŽENÍ A VZNIK

Aby společnost mohla být založena, společníci musí přijmout a podepsat stanovy, které splňují podmínky stanovené příslušným zákonem.

Musí být uvedeny následující údaje: obchodní společnost, doba trvání společnosti omezená na 99 let, sídlo, předmět společnosti, výše základního kapitálu nebo údaje týkající se řízení společnosti.³⁵ V případě, že náležitosti nejsou splněny, může být podána žaloba na doplnění stanov.³⁶

Nyní ke konkrétním požadavkům na založení SA. K založení je třeba alespoň sedmi společníků, což je počet poměrně vysoký. Další možnou překážkou je vysoký základní kapitál, který musí být upsán. V případě neveřejné nabídky cenných papírů se jedná o sumu v minimální výši 37 000 EUR, v případě, že jsou akcie nabízeny veřejně, požadovaný vklad je stejný, tedy 37 000 EUR, ačkoli do roku 2009 platilo pravidlo, že v případě veřejné nabídky akcií musí být minimální základní kapitál 225 000 EUR.³⁷

Pokud je společnost založená, následující fází je vznik společnosti, tedy vznik právnické osoby. To se děje zápisem do centrálního rejstříku společností RCS.^{38 39}

B) ORGÁNOVÁ STRUKTURA

Struktura orgánů v SA může být dvojitá a společnost si zvolený systém zakotví ve svých stanovách. Systém řízení společnosti lze změnit změnou stanov. Existují dva typy řízení, monistický a dualistický. Nyní si představme orgány pro obě dvě koncepce.

³³ Peugeot Société Anonyme sdružující automobilky Peugeot a Citroen

³⁴ CONSTANTIN, Alexis. Op. cit., str. 198

³⁵ CONSTANTIN, Alexis. Op. cit., str. 35

³⁶ PELÍKÁNOVÁ, Irena. Op. cit., str. 219

³⁷ Povinnost minimálního vkladu ve výši 225 000 EUR týkající se společností nabízející akcie veřejně byla zrušena nařízením z 22. ledna 2009. Zdroj: http://fr.wikipedia.org/wiki/Société_anonyme citováno 15.4.2014

³⁸ Registre du Commerce et des Sociétés

³⁹ GRANDUILLOT, Béatrice a Francis. *L'essentiel du droit des sociétés 2014 Sociétés commerciales, autres sociétés – Groupements*, Issy-les-Moulineaux: Gualino éditeur, Lextenso éditions, 2014, str. 23

a) Nejvyšší orgán

Nejvyšším orgánem je v obou typech řízení valná hromada (*assemblée générale d'actionnaires*). Ve Francii existuje několik druhů valných hromad, od nichž se odvíjí i její pravomoci, přičemž tyto pravomoci jsou stejné jak v monistickém tak dualistickém systému řízení společnosti. Constantin upozorňuje, že přesná role valné hromady se odvíjí od různých faktorů, jako je velikost společnosti, finanční situace společnosti a další.

Mezi hlavní pravomoci řádného zasedání valné hromady patří především schvalování výsledků za účetní období a jmenování a odvolávání členů orgánů jako například dozorčí rady. Řádné zasedání valné hromady však nemá pravomoc měnit stanovy společnosti.

b) Statutární orgán

V případě monistického systému je statutárním orgánem, tedy orgánem majícím pravomoci jednat za právnickou osobu, statutární ředitel (*directeur général*). V případě dualistického systému má tuto roli představenstvo (*directoire*). Jak statutární ředitel, tak představenstvo mají taktéž za úkol určovat směřování firmy.

c) Kontrolní orgán

Kontrolním orgánem je v případě monistického systému správní rada (*conseil d'administration*), která je však také částečně výkonným orgánem. V případě dualistického systému je kontrolním orgánem společnosti dozorčí rada (*conseil de surveillance*).

C) ŘÍZENÍ SPOLEČNOSTI

Po stručném přehledu organizační struktury orgánů SA se dostáváme k již zmíněným formám řízení SA - k monistickému a dualistickému systému. Nejdříve se podrobněji zaměříme na složení a fungování orgánů v monistickém systému a následně si obdobně popíšeme složení a fungování orgánů v dualistickém systému.

a) MONISTICKÝ SYSTÉM

- Správní rada (*conseil d'administration*)

Tento orgán je na jedné straně výkonným orgánem společnosti, na druhé straně je zároveň i orgánem kontrolním. Má za úkol určovat směr, kterým se společnost má

ubírat a zároveň dohlíží na to, že dané cíle jsou i plněny.⁴⁰ Provádí taktéž kontroly a ověřování dokumentů, uzná-li to za nutné. Aby byl tento úkol splněn, statutární ředitel společnosti je povinen správní radě předávat nezbytné informace.⁴¹

Správní rada disponuje i speciálními pravomocemi, jako jmenování a odvolání svého předsedy a jmenuje, potažmo může odvolat, i statutárního ředitele.⁴²

Počet členů správní rady si každá společnost určuje sama, nicméně zákon NRE určuje spodní i horní hranici počtu členů. Minimální počet členů ve správní radě jsou 3, maximum je 18. V případě, že společnost prochází fúzí, tak její správní rada může mít až 24 členů, to ale platí jen po omezenou dobu, a to přesně 3 roky od zahájení fúze.⁴³

V posledních letech byly zavedeny další novinky. Od roku 2008 není vyžadováno, aby osoba, která má být členem správní rady, byla zároveň i akcionářem dané společnosti.

Další změny se týkají zavedení kvót, které zajistí vyvážený podíl žen a mužů ve správních radách ve velkých a takzvaných kótovaných společnostech, což jsou společnosti, jejichž cenné papíry se nabízejí na burze cenných papírů.⁴⁴

- Předseda správní rady (*président du conseil d'administration*)

Předseda správní rady je fyzickou osobou, která je nominována a volena správní radou a délka jeho funkčního období nepřesahuje délku funkčního období ostatních členů správní rady⁴⁵. Podmínkou zároveň je, že předseda správní rady musí být členem správní rady. Zákon stanovuje, že předsedovi správní rady musí být méně než 65 let, pokud stanovy neurčí jinak.⁴⁶ V případě, že jsou porušeny podmínky stanovené zákonem, je volba prohlášena za neplatnou.⁴⁷ Co se týče trestní odpovědnosti, platí stejná pravidla jako pro kteréhokoli jiného člena správní rady.⁴⁸

⁴⁰ CONSTANTIN, Alexis. Op. cit., str. 248

⁴¹ CONSTANTIN, Alexis. Op. cit., str. 248

⁴² CONSTANTIN, Alexis. Op. cit., str. 248

⁴³ CONSTANTIN, Alexis. Op. cit., str. 243

⁴⁴ CONSTANTIN, Alexis. Op. cit., str. 243

⁴⁵ CONSTANTIN, Alexis. Op. cit., str. 252

⁴⁶ CONSTANTIN, Alexis. Op. cit., str. 252

⁴⁷ CONSTANTIN, Alexis. Op. cit., str. 251

⁴⁸ CONSTANTIN, Alexis. Op. cit., str. 252

Nyní se podíváme na hlavní pravomoci předsedy správní rady:

- Řídí přípravu a průběh schůzí správní rady společnosti⁴⁹
- Dohlíží na řádné fungování řídicích orgánů společnosti a zároveň kontroluje, zda členové správní rady vykonávají řádně svou funkci⁵⁰
- Dostává dotazy od akcionářů v případě, že se vypracovává posudek na řízení společnosti.⁵¹
- Statutární ředitel (*directeur général*)

Jedná se o osobu, kterou musí mít každá společnost, která je řízená monistickým systémem. Činí tak v souladu se zákonem NRE.⁵² Tato funkce může být vykonávána buďto kteroukoli fyzickou osobou, kterou musí jmenovat správní rada, případně se této funkce může ujmout předseda správní rady. I v tomto případě ho jmenuje do funkce správní rada společnosti.⁵³ Ta navíc určuje výši finančního ohodnocení ředitele. Zákon navíc stanovuje, že osoba, která se ujímá této funkce, musí být mladší než 65 let. Tuto podmínku však mohou upravit nebo případně úplně zrušit stanovy společnosti.⁵⁴

Statutární ředitel disponuje z celé společnosti nejrozsáhlejšími pravomocemi ve všech situacích. Jedná ve jménu společnosti a zároveň reprezentuje společnost navenek.⁵⁵

I když statutární ředitel disponuje rozsáhlými pravomocemi, i jeho moc má však svá omezení. Tato omezení vyplývají z několika skutečností. Je omezen jednak předmětem společnosti a dále stanovami, z čehož vyplývá, že nemůže podnikat kroky, které náleží jiným řídicím orgánům společnosti.⁵⁶

Pro znázornění fungování monistického systému je předloženo následující schéma⁵⁷

⁴⁹ CONSTANTIN, Alexis. Op. cit., str. 251

⁵⁰ Constantin zde odkazuje na Code de commerce, art. L. 225-51

⁵¹ CONSTANTIN, Alexis. Op. cit., str. 252

⁵² CONSTANTIN, Alexis. Op. cit., str. 252

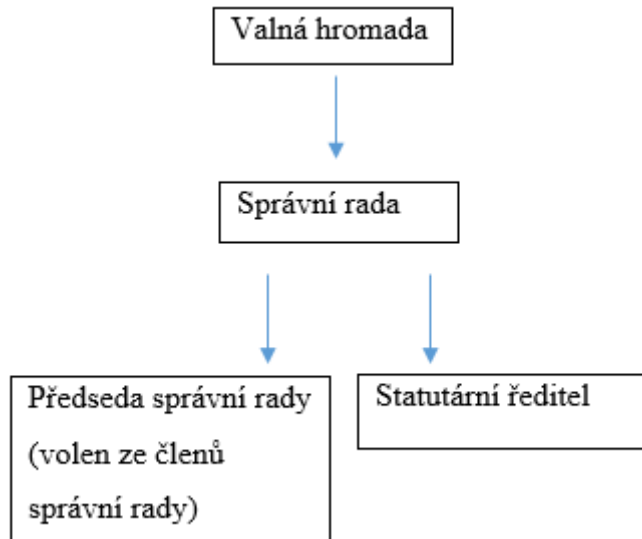
⁵³ CONSTANTIN, Alexis. Op. cit., str. 252

⁵⁴ CONSTANTIN, Alexis. Op. cit., str. 252

⁵⁵ CONSTANTIN, Alexis. Op. cit., str. 253

⁵⁶ CONSTANTIN, Alexis. Op. cit., str. 253

⁵⁷ GRANDGUILLOT, Béatrice a Francis, op.cit., str. 70

Toto schéma počítá s tím, že správní rada zvolí za předsedu správní rady a za statutárního ředitele dvě různé osoby, přičemž platí, že předseda správní rady musí vzejít ze členů tohoto orgánu a statutární ředitel může, avšak nemusí vzejít ze členů správní rady.

Pokud ale funkci předsedy správní rady a statutárního ředitele zastává jedna osoba, pak schéma vypadá následovně⁵⁸

⁵⁸ GRANDGUILLOT, Béatrice a Francis. Op.cit., str. 70

b) DUALISTICKÝ SYSTÉM

Od monistického systému se dostáváme k systému dualistickému, který významně odděluje řídicí a kontrolní funkce. Jak příslušné orgány vypadají a jak fungují, podrobněji popíšeme na následujících řádcích.

- Představenstvo (*directoire*)

Představenstvo je v dualistické koncepci orgánem společnosti s největšími pravomocemi, které jsou omezeny pouze stanovami. Představenstvu nicméně nepřisluší jedna zásadní funkce, kterou je reprezentování společnosti navenek.⁵⁹

Tento orgán může být zastoupen pouze jednou osobou, to je ale možné pouze v případě, že základní jmění společnosti je menší než 150 000 EUR.⁶⁰ V případě, že je kapitál vyšší, pak musí být členů představenstva více, horní hranice je stanovena na 5 členů. Tato hranice platí tehdy, když společnost neobchoduje své akcie na trhu. V případě, že tomu tak je, pak je horní hranice počtu členů představenstva stanovena na 7.

Členové představenstva musí být vždy fyzickými osobami, a pokud stanovy neuvádí jinak, členové představenstva musí být osobami mladšími 65 let.⁶¹ Členy představenstva volí dozorčí rada. Funkční období členů představenstva musí být v délce mezi dvěma a šesti lety, přičemž přesná doba je uvedena ve stanovách společnosti.⁶² Zákon taktéž umožňuje znovuzvolení členů představenstva.

- Předseda představenstva (*président du directoire*)

Jak bylo zmíněno výše, žádný člen představenstva nemá pravomoc reprezentovat společnost navenek. Touto pravomocí disponuje podle code de commerce, art. L. 225-68 pouze předseda představenstva.⁶³ Jinými pravomocemi, které by předsedu představenstva odlišovaly od ostatních členů, předseda představenstva nedisponuje.⁶⁴

⁵⁹ CONSTANTIN, Alexis. Op. cit., str. 255

⁶⁰ CONSTANTIN, Alexis. Op. cit., str. 254

⁶¹ CONSTANTIN, Alexis. Op. cit., str. 254

⁶² CONSTANTIN, Alexis. Op. cit., str. 254

⁶³ CONSTANTIN, Alexis. Op. cit., str. 255

⁶⁴ CONSTANTIN, Alexis. Op. cit., str. 255

- Dozorčí rada (*conseil de surveillance*)

Dozorčí rada je kolegiálním kontrolním orgánem SA, který je jmenovaný valnou hromadou a má 3 až 18 členů.⁶⁵ V případě, že společnost prochází fúzí, může mít tento orgán až 24 členů po dobu tří let od zahájení fúze.⁶⁶ V tomto bodě se tedy pravidla shodují s těmi pro správní radu v monistickém systému.

Dozorčí rada má několik úkolů. Prvotně má mít přehled nad obecnou situací v celé společnosti a systematicky kontroluje kroky, které provádí představenstvo.⁶⁷ K tomu také vykonává kontroly konkrétních dokumentů a ověřuje správnost jednotlivých kroků. Aby tyto činnosti mohla dozorčí rada vykonávat, má právo přístupu ke všem dokumentům, které jsou pro její činnost nutné.⁶⁸ Pro chod společnosti je zásadní kontrola finančních výsledků minimálně za každý trimestr. Dozorčí rada také zkoumá výsledky za celý rok a své závěry pak prezentuje na nejbližší valné hromadě. Mimo tyto úkoly má dozorčí rada i několik zvláštních pravomocí, například může kdykoli svolat valnou hromadu.⁶⁹

Jak už bylo zmíněno výše, je to právě dozorčí rada, kdo jmenuje, respektive taktéž odvolává, členy představenstva, včetně předsedy představenstva. Pravomocí dozorčí rady je taktéž určovat členům představenstva výši jejich odměn.⁷⁰

- Předseda dozorčí rady (*président du conseil de surveillance*)

Tak jako představenstvo, i dozorčí rada má svého předsedu, který je v tomto případě volen členy dozorčí rady a vybírá se pouze mezi jejími členy.⁷¹

Předseda dozorčí rady nemá pravomoci reprezentovat společnost navenek, má spíše funkci organizační. Svolává zasedání dozorčí rady a toto zasedání pak řídí. Hraje také zásadní roli v komunikaci mezi dozorčí radou a auditory.⁷²

⁶⁵ CONSTANTIN, Alexis. Op. cit., str. 256

⁶⁶ CONSTANTIN, Alexis. Op. cit., str. 256

⁶⁷ CONSTANTIN, Alexis. Op. cit., str. 257

⁶⁸ CONSTANTIN, Alexis. Op. cit., str. 257

⁶⁹ CONSTANTIN, Alexis. Op. cit., str. 257

⁷⁰ CONSTANTIN, Alexis. Op. cit., str. 257

⁷¹ CONSTANTIN, Alexis. Op. cit., str. 258

⁷² CONSTANTIN, Alexis. Op. cit., str. 258

D) AKCIONÁŘI

Od řízení akciové společnosti se dostáváme k jejím akcionářům. Začneme s povinnostmi akcionáře. Tyto povinnosti jsou pouze dvě.

Každý akcionář má především vkladovou povinnost, mimo vklad má akcionář taktéž povinnost chovat se čestně a loajálně⁷³ ke společnosti, v níž má svůj podíl⁷⁴. Do tohoto bodu taktéž patří povinnost respektování obecného zájmu a zájmu společnosti.⁷⁵

Mezi práva akcionářů, která jsou zakotvená ve francouzských zákonech, patří právo na informace a na vysvětlení⁷⁶ nebo právo hlasovat. Mezi zajímavá práva patří možnost sdružování akcionářů (po splnění některých podmínek), což umožní společné prosazování cílů.⁷⁷ Závěrem ještě zmíníme, že akcionáři mají takzvaná finanční práva, především právo na dividendy a také na svůj podíl na likvidačním zůstatku.⁷⁸

E) AKCIE

Akcie jsou vždy částmi základního kapitálu a jsou v držení akcionářů. Existuje několik možností, jak akcie dělit. Dělit akcie můžeme na akcie na majitele a akcie na doručitele, přičemž ve Francii platí, že akcie na doručitele musí být zaknihované.⁷⁹

Dalším kritériem, jakým můžeme akcie dělit, jsou práva, která jsou přiznána majiteli těchto akcií. Jednak se jedná o *actions ordinaires*, tedy *běžné akcie* a *actions de préférence*, tedy *prioritní akcie*, se kterými se pojí pravidlo přednosti výplaty dividend nebo likvidačního zůstatku před ostatními akcionáři⁸⁰. Často se s těmito akciemi nepojí hlasovací právo. Dle publikace *L'essentiel du droit des sociétés 2014* tento typ akcií nemá velké rozšíření, na rok 2014 jsou však v plánu nová nařízení, která by tuto situaci mohla změnit.⁸¹

Jiné, výraznější změny týkající se akcií v posledních letech neproběhly a krom výše zmíněné změny týkající se preferenčních akcií se jiné změny nechystají.

⁷³ Tomuto chování se taktéž říká *affectio societatis*, převzato z CONSTANTIN, A. Op.cit., str. 212

⁷⁴ CONSTANTIN, Alexis. Op. cit., str. 212

⁷⁵ CONSTANTIN, Alexis. Op. cit., str. 212

⁷⁶ Vysvětlení je podáváno na zasedání valné hromady, obvykle na základě písemného dotazu.

⁷⁷ CONSTANTIN, Alexis. Op. cit., str. 214

⁷⁸ CONSTANTIN, Alexis. Op. cit., str. 214

⁷⁹ http://www.boursereflex.com/lexique/action_au_porteur citováno 15. 4. 2014

⁸⁰ GRANDGUILLOT, Béatrice a Francis. Op. cit., str. 68

⁸¹ GRANDGUILLOT, Béatrice a Francis. Op. cit., str. 68

F) AUDIT

U SA platí, že kontrola auditory (ve Francii se jim říká *commissaire aux comptes*, což je obvykle zkracováno na CAC) je povinná vždy. Tito auditoři jsou nezávislími odborníky a může se jednat jak o osoby právnické, tak i fyzické, přičemž jsou jmenováni na 6 kontrol.⁸²

Jejich úkolem je zkoumat pravdivost údajů v účetních závěrkách, které jsou jim předloženy, dále pak kontrolují rovnost akcionářů. Informace, které k výkonu své funkce potřebují, získávají od společníků.⁸³ Auditoři jsou taktéž jednou z profesí, kterých se týká profesní tajemství⁸⁴.

Shrnutí základních informací týkajících se SA

Vznik	1867
Základní kapitál	37 000 EUR bez veřejné nabídky akcií i při veřejné nabídce akcií
Minimální počet společníků	7
Ručení společníků	Do výše vkladu
Statut společníků	Nemají statut podnikající osoby
Řízení	Monistický systém: Statutární ředitel/správní rada Dualistický systém: Představenstvo
Kontrola řízení	Monistický systém: Správní rada Dualistický systém: Dozorčí rada
Audit	Povinný vždy

⁸² CONSTANTIN, Alexis. Op. cit., str. 82

⁸³ CONSTANTIN, Alexis. Op. cit., str. 84

⁸⁴ <http://vosdroits.service-public.fr/professionnels-entreprises/F31446.xhtml>, citováno 24.4.2014

Z této tabulky vyplývá značná složitost SA. K jejímu založení je potřeba značný kapitál⁸⁵, stejně tak i vysoký počet společníků. Jako u všech kapitálových společností i u SA platí, že společníci ručí do výše svých vkladů. Zákon pak jasně vymezuje strukturu a chod řídicích a kontrolních orgánů, což může do jisté míry znesnadňovat společností nastavit systém řízení podle jejich potřeb. Jasně daná pravidla jsou i v případě auditu, který je u SA povinný vždy.

3.2.2. SOCIÉTÉ PAR ACTIONS SIMPLIFIÉE (SAS)

Od nejstarší kapitálové společnosti se dostáváme k té nejnovější. Pro tuto společnost je zásadní právní normou zákon z roku 1994, konkrétně L. 94-1, který tuto formu společnosti zavedl. V následujících letech byly doplněny další zákony, které harmonizovaly i pravidla, kterými se *société par actions simplifiée* (dále jen SAS) řídí. Konkrétně se jedná o již zmíněné zákony LME a NRE.

Jedná se o druh akciové společnosti, která kombinuje výhody akciové společnosti a zároveň přejímá některé prvky *société à la responsabilité limitée* (SARL). Tato moderní forma společnosti je ve Francii velmi populární hlavně mezi menšími a středními podniky. Postupem času se tak může stát, že tyto společnosti už nebudou mít zájem o označení SA a SA tak zůstane vyhrazena velkým společnostem.⁸⁶

Pod tento bod si ještě dovoluji zařadit *société par actions simplifiée unipersonnelle* označovanou též zkratkou SASU. Není jí věnován samostatný bod, jelikož se jedná o obdobu SAS, avšak s tím rozdílem, že zakladatelem a jejím společníkem je pouze jedna osoba, případně vznikne koncentrací veškerých podílů do rukou jedné osoby. Jiná významná specifika SASU nevykazuje.

A) ZALOŽENÍ A VZNIK SAS

Tato forma společnosti je atraktivní pro subjekty i díky tomu, že její založení je do značné míry jednodušší než v případě SA. Stačí k ní pouze dva společníci a i základní kapitál, který musí být společníky splacen je mnohem nižší než u SA. Od roku 2008 je výše základního kapitálu libovolná, což někteří autoři automaticky berou jako 1 EUR, někteří uvádí 1 EUR na společníka, přičemž vždy platí, že konkrétní suma je zakotvena ve stanovách. Jak bylo zmíněno, existuje i možnost založit SAS jednou

⁸⁵ Pro společnosti nabízející akcie veřejně došlo v roce 2009 ke snížení minimálního základního kapitálu z 225 000 EUR na 37 000 EUR, což snížilo překážku subjektům, které chtěly nabízet své akcie veřejně.

⁸⁶ CONSTANTIN, Alexis. Op. cit., str. 199

osobou, v tom případě se tedy jedná o SASU. SASU může vzniknout i přeměnou z SAS shromážděním všech akcií do rukou jednoho společníka.⁸⁷

Samozřejmě opět platí, že společnost musí mít k založení sepsané a podepsané stanovy. Formality, které stanovy musí plnit, se od stanov pro SA neliší, musí být tedy uvedeny následující údaje: obchodní společnost, doba trvání společnosti omezená na 99 let, sídlo, předmět společnosti, výše základního kapitálu nebo údaje týkající se řízení společnosti. V případě, že náležitosti nejsou splněny, může být podána žaloba na doplnění stanov.

Společnost pak stejně jako v případě SA i SAS vzniká zápisem do rejstříku společností RCS.

B) ORGÁNOVÁ STRUKTURA SAS

Orgánová struktura u SAS může být velmi jednoduchá, v tomto bodě totiž zákon dává subjektu volnou ruku, společnost má tak možnost si řízení zorganizovat dle svých potřeb. Zákon ale přeci jen ukládá této svobodě jisté limity. Každá SAS musí mít *conseil de surveillance* (dozorčí rada) a v čele musí stát *président* (předseda), který společnost reprezentuje navenek.

Společnost si může řízení organizovat dle svého uvážení, přičemž organizační struktura musí být popsána ve stanovách. Společnost může mít jednočlenný řídicí orgán, stejně tak může být tento řídicí orgán vícečlenný.⁸⁸ Jediným větším omezením je, že SAS musí do svého čela zvolit předsedu, který bude společnost reprezentovat navenek. Stanovy upravují i fungování svých řídicích orgánů, kam spadá název takových orgánů, počet osob, způsob hlasování na schůzích, podmínky, za kterých se lze stát hlavou společnosti atd.⁸⁹

Stanovy taktéž určují délku funkčních období pro jednotlivé funkce ve společnosti, stejně tak jako podmínky jmenování, respektive odvolávání těchto osob.⁹⁰ Stanovy taktéž mohou obsahovat podmínky, stejně jako výši odměn představitelů společnosti. Pokud tento bod není obsažen ve stanovách společnosti, o výši odměn

⁸⁷ Děje se tak koncentrací veškerých podílů do rukou jediného společníka

⁸⁸ CONSTANTIN, Alexis. Op. cit., str. 286

⁸⁹ CONSTANTIN, Alexis. Op. cit., str. 286

⁹⁰ CONSTANTIN, Alexis. Op. cit., str. 286

mohou rozhodnout buď samotní akcionáři, nebo speciální komise vytvořená ad hoc za tímto účelem.⁹¹

C) ŘÍZENÍ SAS

Zákon (code de commerce, art. L. 227-5, L. 227-6) dává velkou svobodu, co se týče způsobu řízení SAS a organizace všech orgánů⁹².

Tím, že úprava řízení není kogentní jako v případě tradičních SA, SAS se svým způsobem řízení velmi blíží *société à la responsabilité limitée* (SARL).

Společnost si může řízení organizovat dle svého uvážení, může mít jednoho představitele, stejně tak může mít vícečlenný řídicí orgán.⁹³ Jediným větším omezením je, že SAS musí do svého čela zvolit osobu, která bude společnost reprezentovat navenek. Stanovy upravují i fungování svých řídicích orgánů, kam spadá název takových orgánů, počet osob, způsob hlasování na schůzích, podmínky za kterých se lze stát hlavou společnosti atd.⁹⁴

Stanovy taktéž určují délku funkčních období pro jednotlivé funkce ve společnosti, stejně tak jako podmínky jmenování, případně odvolávání těchto osob.⁹⁵

Zvláštěností je, že jak vedoucí představitelé společnosti, tak její předseda, mohou být jak fyzickou, tak ale i právnickou osobou.⁹⁶ Pokud společnost řídí právnická osoba, tak se osoby, které reprezentují tuto právnickou osobu, řídí stejnými pravidly, jako kdyby jednaly vlastním jménem.⁹⁷

D) AKCIONÁŘI

Akcionáři i v případě SAS disponují svými právy a povinnostmi, stejnými jako v případě SA. Akcionář má tedy vkladovou povinnost, musí se vůči společnosti chovat čestně a loajálně a musí taktéž respektovat zájmy společnosti a obecný zájem.

Mezi práva akcionáře patří právo na podíl ze zisku, případně z likvidačního zůstatku, stejně jako disponuje právem na vysvětlení. Pro úplnější přehled práv a povinností akcionáře viz kapitola akcionáři u SA.

⁹¹ CONSTANTIN, Alexis. Op. cit., str. 286

⁹² CONSTANTIN, Alexis. Op. cit., str. 285-286

⁹³ CONSTANTIN, Alexis. Op. cit., str. 286

⁹⁴ CONSTANTIN, Alexis. Op. cit., str. 286

⁹⁵ CONSTANTIN, Alexis. Op. cit., str. 286

⁹⁶ CONSTANTIN, Alexis. Op. cit., str. 286

⁹⁷ CONSTANTIN, Alexis. Op. cit., str. 286

E) AKCIE

Základní kapitál SAS je opět rozdělen na akcie. Zákon ukládá, že tyto akcie nemůže SAS nabízet veřejně. Až na toto specifikum se akcie SAS od těch, které emituje SA neliší. Opět tedy může emitovat běžné akcie respektive prioritní akcie a mohou být buď na jméno, nebo na doručitele.

F) AUDIT

Audit v SAS není vždy povinností. SAS se týkají speciální pravidla, která určuje code de commerce, art. L. 227-9-1 a D.227-1. Tento zákon říká, že povinná kontrola se SAS týká v případě, že společnost překročí dvě ze tří následujících kritérií:

- 1) Více než 50 zaměstnanců
- 2) 3 100 000 EUR obratu bez daně
- 3) 1 550 000 EUR úhrn z rozvahy

Samozřejmě se může společnost sama rozhodnout, že si nechá provést audit, i když tyto hranice nepřekračuje. Společnosti může také být soudně nařízeno jmenovat auditora, který kontrolu provede.⁹⁸

Shrnutí základních informací o SAS

Vznik	1994
Základní kapitál	Libovolný, přičemž emitované cenné papíry nemohou být volně obchodovány
Práva společníků	Reprezentována akciemi
Počet společníků	Alespoň 2 osoby, a to jak fyzické, tak právnické. V případě varianty SASU je společníkem jedna osoba.
Statut společníků	Nemají statut podnikatele
Ručení společníků	Do výše vkladu
Řízení	Řízena předsedou, přičemž se může jednat o fyzickou či právnickou osobu. Stanovy mohou určit i další osoby mající za úkol řídit společnost.

⁹⁸ CONSTANTIN, Alexis. Op. cit., str. 81

	Každá SAS musí mít dozorčí radu.
Audit	Povinný při překročení dvou ze tří kritérií, jinak dobrovolný. Může být i nařízený soudem

Z této shrnující tabulky je částečně vidět snaha zákonodárců o odstraňování překážek při zakládání společností. Je tak umožněno založit druh akciové společnosti i s nevelkým kapitálem a malým počtem společníků. Tato forma společnosti je pak flexibilní i z pohledu řízení, protože jsou daná základní pravidla, kdy společnost musí mít svého předsedu, který reprezentuje společnost navenek, řídicí orgán a dozorčí radu. Pak už jsou pravidla poměrně volná, subjekty si tak mohou upravit řízení dle svých potřeb.

I z pohledu auditu má SAS volnější pravidla, která jsou uvedena ve speciálním předpisu. Společnost musí audit provést při splnění dvou ze tří zákonných mezí, což je velký rozdíl oproti SA nebo i SCA, které musí audit provádět vždy.

3.2.3. SOCIÉTÉ EN COMMANDITE PAR ACTIONS (SCA)

Société en commandite par actions (dále jen SCA) je třetím a posledním druhem akciové společnosti ve Francii. Jedná se o zvláštní podobu akciové společnosti, která je definovaná v oddíle 10, art. L. 251 zákona z 24. července roku 1966. Její struktura může být pro některé společnosti velmi atraktivní, jelikož její povaha umožňuje vstup investorů, aniž by komplementáři ztratili kontrolu nad řízením společnosti.⁹⁹

A) ZALOŽENÍ A VZNIK SCA

K založení SCA je potřeba dvou druhů společníků. Komanditistů a komplementářů. Minimální počet komanditistů jsou tři a komplementář stačí pouze jeden. Základní kapitál je opět dělen na akcie, které jsou v držení komanditistů a jeho výše musí být alespoň 37 000 EUR. Založení SCA vyžaduje opět sepsání a podepsání stanov společníky, tedy komanditisty a komplementáři.

⁹⁹ CONSTANTIN, Alexis. Op. cit., str. 295

Musí být uvedeny následující údaje: obchodní společnost, doba trvání společnosti omezená na 99 let, sídlo, předmět společnosti, výše základního kapitálu nebo údaje týkající se řízení společnosti. V případě, že náležitosti nejsou splněny, může být podána žaloba na doplnění stanov. Společnost, stejně jako v případě SA nebo SAS, vzniká zápisem do RCS.

B) ORGÁNOVÁ STRUKTURA SCA

Typologie orgánů přímo vychází z principu existence dvou typů společníků, *commanditaires*, tedy *komanditistů* a *commandités*, tedy *komplementářů*. Každá SCA musí *jednatele*, který má status podnikatele a kontrolní orgán, v tomto případě dozorčí radu, tedy *conseil de surveillance*.¹⁰⁰ Stejně jako v případě SA a SAS, je i u SCA nejvyšším orgánem společnosti valná hromada mající stejné pravomoci jako valná hromada SA a SAS.

C) ŘÍZENÍ SCA

- Jednatel (*gérant*)

Jednatel (případně více jednatelů) může být jak fyzická, tak právnická osoba. Pokud se jedná o fyzickou osobu, opět platí pravidlo, že v souladu s code de commerce, art. L. 226-3 musí být tato osoba mladší než 65 let. První jednatelé jsou určeni stanovami, jejich nástupci jsou voleni valnou hromadou, přičemž neurčí-li stanovy jinak, je podle code de commerce, art-L. 226-2 vyžadován souhlas všech komplementářů. Další skutečnost, která je po jednateli společnosti vyžadována, je statut podnikatele.¹⁰¹

Obvykle je společnost řízena komplementářem, nicméně není to povinnost. Řízení může být svěřeno někomu úplně jinému. Z podstaty dělení moci v tomto typu společnosti však není možné, aby společnost řídil komanditista.¹⁰²

Pravomoci, kterými disponuje jednatel, jsou rozsáhlé. V souladu s code de commerce, art. L. 226-7 má největší pravomoci týkající se reprezentace společnosti navenek. Jeho povinnosti odpovídají správní radě u SA.¹⁰³

¹⁰⁰ CONSTANTIN, Alexis. Op. cit., str. 298

¹⁰¹ CONSTANTIN, Alexis. Op. cit., str. 297

¹⁰² CONSTANTIN, Alexis. Op. cit., str. 297

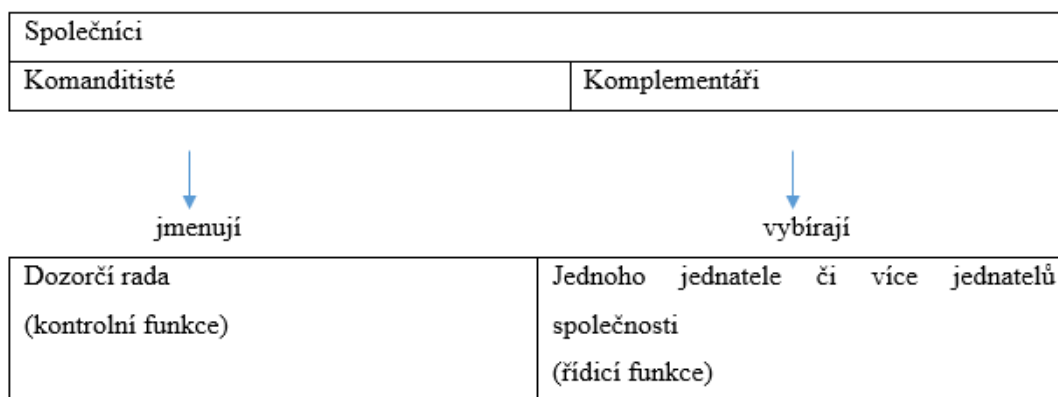
¹⁰³ CONSTANTIN, Alexis. Op. cit., str. 297

- Dozorčí rada (conseil de surveillance)

Na začátku části pojednávající o řízení SCA je uvedeno, že společnost má velkou svobodu v organizaci své vnitřní struktury. I tato svoboda má však své limity. Jak už bylo řečeno, povinnou součástí struktury takovýchto společností je dle zákona dozorčí rada. Jejím úkolem je zajišťovat neustálou kontrolu fungování společnosti a zároveň reprezentovat komanditisty, z nichž je také složena.

Členové dozorčí rady jsou alespoň tři a obvykle jsou vybráni na valné hromadě, pokud je tak uvedeno ve stanovách. V opačném případě se používají pravidla platná pro členy správní rady u SA.¹⁰⁴ Úkolem dozorčí rady je vykonávat systematickou kontrolu řízení společnosti. Na základě těchto kontrol vypracovává dozorčí rada zprávu, která je předložena na řádném zasedání valné hromady (*assemblée ordinaire*). Má taktéž pravomoc svolat valnou hromadu.

Pro jednodušší pochopení principů fungování tohoto typu společnosti uvádíme základní schéma

D) AKCIONÁŘI

Akcionáři i v případě SCA disponují svými právy a povinnostmi, které jsou stejné jako v případě SA. Akcionář má tedy vkladovou povinnost a musí se vůči společnosti chovat čestně a loajálně, musí taktéž respektovat zájmy společnosti a obecný zájem. Mezi práva akcionáře patří právo na podíl ze zisku, případně z likvidačního zůstatku, stejně jako disponuje právem na vysvětlení. Zajímavé u SCA

¹⁰⁴ CONSTANTIN, Alexis., op. cit., str. 298

je, že status akcionáře zde mají komanditisté, kteří zároveň obsazují dozorčí radu, tudíž osoby vstupující kapitálově do SCA mohou mít přímou kontrolu nad její činností.

E) AKCIE

Základní kapitál je rozdělen na akcie, které mohou, ale nemusí být veřejně nabízeny. Akcie, které emituje SCA, nevykazují žádná specifika oproti ostatním akciovým společnostem.

F) AUDIT

Code de commerce, konkrétně art. L. 226-1 říká, že kontrola dokumentů auditory je vždy povinná. Rozsah práv a povinností těchto auditorů je totožný s rozsahem práv a povinností auditorů u SA. Mají tedy právo nahlížet do všech dokumentů, ve výroku pak stvrdí správnost údajů v účetní závěrce a následně o svých závěrech ve zprávě informují valnou hromadu a společníky.

Shrnutí základních informací o SCA:

Vznik	1966
Základní kapitál	Alespoň 37 000 EUR
Práva společníků	Komanditisté jsou akcionáři, obdobně jako u SA Komplementáři mají statut podnikatelů
Počet společníků	Alespoň čtyři. Minimálně komplementář, kterým může být jak fyzická tak právnická osoba a alespoň tři komanditisté (akcionáři)
Řízení	Vykonáváno buď komplementářem, nebo třetí osobou.
Kontrola řízení	Vykonává alespoň tříčlenná dozorčí rada složená z komanditistů.
Statut společníků	Komanditisté nemají statut podnikatele Komplementáři mají statut podnikatele
Ručení společníků	Komanditisté, jakožto akcionáři ručí do výše svých vkladů Komplementář nebo komplementáři ručí neomezeně za závazky společnosti

Audit	Povinný vždy
-------	--------------

Z tabulky vyplývají hlavní principy SCA, především důsledné dělení společníků na komanditisty a komplementáře, kteří mají pevně vymezené role. Z tohoto pohledu se jedná o netradiční akciovou společnost. Další rysy jako je výše minimálního základního kapitálu jsou podobné SA. Stejně jako u SA, tak i SCA je povinna nechat si provést kontrolu účetních dokumentů. V čem jsou však zákony méně striktní, je struktura řízení. Musí být respektována dělba pravomocí mezi komplementáře a komanditisty, ale struktura řídicích a kontrolních orgánů už je volnější a záleží tak do značné míry na společnosti, jak se rozhodne si tyto orgány zorganizovat.

3.3. SHRNUÍ ZÁKLADNÍCH POZNATKŮ O AKCIOVÝCH SPOLEČNOSTECH VE FRANCII

Pro větší přehlednost si do stručné tabulky shrňme klíčové prvky, které odlišují jeden typ akciové společnosti od druhého.

Typ společnosti	SA	SAS	SCA
Vznik	1867	1994	1966
Základní kapitál	Alespoň 37 000 EUR, jak v případě neveřejné, tak i veřejné nabídky akcií	Libovolný ¹⁰⁵ Zákaz veřejné nabídky akcií	Alespoň 37 000 EUR
Počet společníků	Alespoň 7	Alespoň 2, existuje i varianta s jedním společníkem (SASU)	Alespoň 4, z toho 1 komplementář a 3 komanditisté
Statut společníků	Nemají statut podnikatele	Nemají statut podnikatele	Komplementář: Má statut podnikatele Komanditista: Nemá statut podnikatele

¹⁰⁵ V některých publikacích uváděno 1 Euro, případně 1 Euro za každého společníka

Ručení za závazky	Do výše vkladu	Do výše vkladu	Komplementář: Neomezeně Komanditista: Do výše vkladu
Řízení společnosti	Monistický systém: Statutární ředitel/správní rada Dualistický systém: Představenstvo	Předseda společnosti (může se však jednat i o obdobný kolegiální orgán)	Jednatel
Kontrolní orgán společnosti	Monistický systém: Správní rada Dualistický systém: Dozorčí rada	Dozorčí rada	Dozorčí rada
Audit	Vždy povinný	Při splnění 2 ze 3 zákonných podmínek povinný	Vždy povinný

Předložená shrnující tabulka nám ukazuje všechny tři druhy akciových společností existujících ve francouzském prostředí pohromadě. Z pohledu do tabulky poměrně jasně vyplývá, že nejstarší forma akciové společnosti, tedy SA, je také svým způsobem nejnáročnější k založení, jelikož je nutný velký počet společníků a vysoký základní kapitál.

Řízení a kontrola společnosti musí probíhat podle jasně vymezeného rámce, byť možnosti existují v zásadě dvě. Naopak je vidět, že u novějších společností měli zákonodárci snahu o maximální zjednodušení ve všech ohledech, což lze z tabulky velmi hezky vidět především u SAS. Tento fakt nám může pomoci lépe pochopit velkou popularitu této formy společnosti ve Francii.

SCA pak z pohledu údajů v tabulce stojí mezi SA a SAS, byť s nimi není úplně srovnatelná, protože staví na trochu jiných principech, které plynou z existence dvou typů společníků. Pokud se ale přesto rozhodneme údaje srovnat, zjistíme, že základní kapitál je obdobný jako u SA, stejně jako u SA má i SCA povinnost nechat kontrolovat své účetní dokumenty auditory. SCA se pak přibližuje SAS ve volnosti organizace řízení společnosti.

4. KOMPARACE ČESKÉ REPUBLIKY A FRANCIE

V této části budeme srovnávat jednotlivé rysy právních úprav v České republice a ve Francii se zachováním členění předchozích částí. Ukážeme, v jakých bodech se úpravy shodují, ale především v jakých bodech se rozcházejí. Poukážeme také na to, zda změny, které v poslední době proběhly především na české straně, naši zemi a Francii přibližují nebo zda odlišnosti ještě narostly. Komparace bude oproti předchozím částem obsahovat více osobních postřehů získaných během studia obou právních úprav a komentáře k některým bodům, ke kterým je vhodné se vyjádřit.

4.1. OBECNĚ O OBCHODNÍCH SPOLEČNOSTECH S DŮRAZEM NA AKCIOVÉ SPOLEČNOSTI

4.1.1. HISTORIE

První bod mé práce se věnoval historii kapitálových, respektive akciových společností na území Francie a dnešní České republiky. Pokud si srovnáme data založení prvních akciových společností, tak ve Francii nemají akciové společnosti o mnoho delší historii, než je tomu na našem území. Na druhou stranu, kvůli změně politického systému v roce 1948 v tehdejší Československu, došlo k přerušení kontinuity existence akciových společností na našem území. Takovéto čtyřicetileté přerušení tradice této formy společností mělo logicky vliv na jejich evoluci a rozvoj.

4.1.2. AKCIOVÉ SPOLEČNOSTI V ZÁKONECH ČESKÉ REPUBLIKY A FRANCIE

Pokud srovnáme obsahovou rozmanitost těch zákonů a předpisů ve Francii a v České republice, které se týkají akciových, potažmo obchodních společností obecně, tak dojdeme k jednoznačnému závěru. Francie má legislativu týkající se obchodních společností mnohem bohatší. Jednotlivá pravidla najdeme ve velkém počtu zákoníků a jednotlivých zákonů. Když jsem studoval jednotlivé zákony, velmi mě překvapila struktura toho nejdůležitějšího z nich, tedy zákona 66-537 z 24. července 1966. Je totiž dělen na dvě velké části, zvané tituly, přičemž první titul řeší pravidla, podle kterých se společnosti ve Francii řídí, upravuje problematiku cenných papírů atd. Druhý titul rovnou stanoví sankce v případě porušení pravidel vepsaných do prvního titulu zákona. Toto dělení mě osobně velmi překvapilo a velmi mě oslovilo.

Musí být řečeno, že jinak je souhrn všech pravidel týkajících se obchodních společností ve Francii opravdu velmi nepřehledný, a to jak pro laiky, tak si troufám říci, i pro odborníky. Do značné míry je ale tato situace způsobena vznikem nových norem v průběhu času, a to poměrně často bez systematického začleňování do stávajících zákonů, ale mimo ně.¹⁰⁶

V tomto ohledu česká úprava působí mnohem jednodušeji. Je faktem, že nepamatuje na tolik specifických případů, jako ta francouzská, na druhou stranu je jasné, kde pravidla hledat, neexistují zvláštní zákony mimo zákoník, upravující například jednu formu společnosti, jako tomu je ve Francii. Samotné znění zákonů pak navíc působí oproti těm francouzským uceleněji.

4.1.3. TYPOLOGIE SPOLEČNOSTÍ

Tento bod je dle mého naprosto zásadní. Především proto, že rozdíly, které ve dvou zkoumaných právních úpravách existují, lze vidět na první pohled. Typologie akciových společností v České republice a Francii je velmi odlišná. Paleta akciových společností je ve Francii oproti naší zemi výrazně širší.

O důvodech, proč tomu tak je, lze jen spekulovat. Jistě bude hrát roli historický aspekt, tj. nepřerušeni kontinuity existence akciových společností ve Francii. Zákonodárci tak měli více času a možností citlivě adaptovat a měnit existující struktury tak, aby vyhovovaly požadavkům subjektům, které je poptávají.¹⁰⁷

SA je především využívána společnostmi kumulující značný kapitál nebo společnostmi majícími složitou vlastnickou strukturu. Jedná se například o telefonní operátory, automobilky, velké strojní podniky. SAS je využívána častěji malými a středními podniky.

Naproti tomu v České republice známe pouze jeden typ akciové společnosti. Osobně jsem čekal, že ZOK by mohl přinést nové podoby akciových společností, případně snížit bariéry, které jsou kladeny subjektům, které projeví zájem o takovouto strukturu. Nestalo se tak a původní úprava akciových společností z obchodního zákoníku doznala spíše evolučních změn.

¹⁰⁶ Platí například pro zákon 66-537

¹⁰⁷ Takovým případem může být právě tvorba a následné dílčí ladění SAS, které probíhalo v několika vlnách v letech 1999, 2001 a konečně 2008. CONSTANTIN, Alexis. Op. cit., str. 277

4.2. AKCIOVÉ SPOLEČNOSTI

A) ZALOŽENÍ SPOLEČNOSTI

Založení společnosti v České republice a ve Francii je v lecčem podobné. Rozdíly plynou hlavně z přítomnosti více možných forem akciových společností ve Francii. I přes velké podobnosti si ale lze povšimnout skutečností, které se od francouzského systému výrazně odlišují a někdy mohou působit zvláště.

a) Společníci

Pro založení akciové společnosti v ČR stačí pouze jedna osoba, a to fyzická nebo právnická, ve Francii musí mít SA alespoň 7 společníků, kteří společnost zakládají. V tomto bodě se česká akciová společnost blíží spíš francouzské SAS, která vyžaduje pro založení dva společníky, respektive SASU, která je jednočlennou obdobou SAS.

b) Trvání společnosti

Stanovy společnosti ve Francii například determinují, na jak dlouhou dobu se společnost zakládá, přičemž maximem je 99 let. Pokud má dojít k prodloužení trvání společnosti, musí se upravit stanovy nejpozději jeden rok před uplynutím doby, na kterou byla společnost založena. Takovouto podmínku v České republice zavedenou nemáme. Zákon umožňuje založit společnost na dobu určitou, pokud ale doba ve stanovách zmíněna není, společnost je vždy založena na dobu neurčitou.

Osobně dokážu pochopit založení společnosti na dobu určitou, aby společnost fungovala po určitou dobu, splnila účel a mohla zaniknout. Omezení trvání společnosti hodnotím jako archaický, tradiční bod francouzské úpravy, navíc doba 99 let na mě působí jako dobře vypadající, ale náhodná, racionálně neodůvodněná.

Domnívám se také, že stanovení doby trvání je spíše pouze formální požadavek, a vím, že prodloužení doby trvání společnosti nebývá zpravidla problémem. Ale právě proto nevidím důvod, proč by takovou věc měli zákonodárci v zákonu ponechávat. Na druhou stranu jsem si vědom, že se jedná o tradici a zájem tradice v zákonech uchovávat.

c) Základní kapitál

Další bod, který stanovy podrobně vymezují, je výše základního kapitálu. Zde je značný rozdíl mezi zeměmi, ale také mezi jednotlivými typy společností ve Francii. Nejdříve si srovnáme výši základního kapitálu SA a tuzemské akciové společnosti.

V Česku musí společnost upsat 2 000 000 Kč, respektive 80 000 EUR, je-li účetnictví vedeno v eurech, což je zhruba dvojnásobná suma oproti Francii. Karta se obrací, pokud jsou akcie nabízeny veřejně. V Čechách je nutné složit 20 000 000 Kč, ve Francii je tato suma stejná jako v případě společnosti, která akcie nenabízí veřejně, tedy 37 000 EUR. Zvláštností je, že zákon v Čechách umožňuje složit základní kapitál v eurech v případě neveřejné nabídky akcií, v případě veřejné nabídky akcií o takové možnosti zákon mlčí.

Nyní se podívejme, jak jsou na tom v porovnání s českými a.s. další francouzské akciové společnosti. U SAS před několika lety proběhla změna, která stanovila, že společnost může mít libovolnou výši základního kapitálu, což někteří autoři berou automaticky jako pouhé jedno euro. U SAS platí, že své akcie nesmí nabízet veřejně. Hranice 37 000 EUR se pak objevuje i u posledního typu akciových společností ve Francii, tedy u SCA.

Z minimální výše kapitálu můžeme usuzovat, že čeští zákonodárci (ostatně jako francouzští zákonodárci v případě SA) se snaží touto překážkou zamezit vzniku akciových společností slabším subjektům, a nepřímo tím naznačují, že tato forma společnosti je primárně zamýšlena pro větší firmy.

B) ORGÁNOVÁ STRUKTURA

Pokud se zaměříme na orgánovou strukturu akciových společností a srovnáme-li spolu českou a.s. a francouzskou SA, pak zjistíme, že jsou tyto dvě akciové společnosti shodné, co se týče orgánové struktury. Ve srovnání s SA se SAS a SCA se řídí jinými, a nutno říci volnějšímí pravidly, platí však, že obě tyto společnosti mají jak statutární, tak i kontrolní orgán. Pro všechny akciové společnosti v České republice a ve Francii vždy platí, že jejich nejvyšším orgánem je valná hromada. Francie zná oproti České republice více druhů valných hromad, stanovy ve Francii smí měnit jen speciální valná hromada (*assemblée générale extraordinaire*), která má navíc posílené kvórum hlasů. V České republice může stanovy měnit jakákoli usnášeníschopná valná hromada. Francie pak zná i druh valné hromady sdružující určitý typ akcionářů, což je opět věc, kterou v České republice neznáme.

C) ŘÍZENÍ SPOLEČNOSTI

Nejprve je zásadní porovnávat to, co porovnávat lze, proto si nejdříve postavíme vedle sebe dvě struktury, které mají svým pojetím k sobě nejblíže. Jedná se o SA a českou akciovou společnost.

Obě právní úpravy znají dvojí typ řízení, a to monistický a dualistický, přičemž v obou zemích lze systém změnit změnou stanov. Hlavní rozdíl je, že pro každou právní úpravu je tradiční jiný koncept řízení. V České republice, ostatně jako ve všech zemích germánské právní kultury, je tradiční dualistický systém.

Monistický systém přišel do české právní úpravy až s 1.1.2014 v ZOK. To, že dualistický systém je pro naši zemi typický, se dá vyčíst i ze samotného zákona. Konkrétně § 456 vysvětluje roli a kompetenci orgánů monistického systému na pozadí řídicích orgánů dualistického systému. Toto vysvětlení je však problematické, protože orgány v těchto koncepcích nemají stejný rozsah pravomocí. Na tento fakt upozorňují i *Josková a Pravda* v publikaci *Zákon o obchodních korporacích s komentářem*.¹⁰⁸ Dalším detailem, který může odkazovat na tuto skutečnost, je fakt, že dualistický systém je v zákoně zmíněn jako první, až po něm následuje monistický.

Ve Francii panuje situace opačná, jelikož pro francouzskou právní kulturu je typický monistický systém řízení, což se mimo jiné odráží v jazyce.¹⁰⁹ Monistický systém řízení ve Francii byl zaveden už zákonem v roce 1867¹¹⁰, dualistický systém byl zaveden až s takřka stoletým odstupem, konkrétně v roce 1966.¹¹¹ Tradice monistického systému je jasně viditelná například v učebnicích pro vysoké školy, které se věnují obchodním společnostem, ty totiž dualistický systém vysvětlují s odkazem na principy monistického systému.

Pokud se začneme zabývat samotnými rozdíly v řízení v České republice a ve Francii, tak zjistíme, že principy monistického a dualistického systému jsou v obou zemích stejné, orgány mají obdobnou působnost, stejně tak i obvyklý počet členů jednotlivých orgánů se shoduje. Na druhou stranu se ve Francii často udává i maximální počet členů v jednotlivých orgánech, například ve správních radách, tato hranice u nás stanovena není a tudíž mohou být u nás tyto orgány poměrně početné.

¹⁰⁸ JOSKOVÁ, Lucie a Pavel PRAVDA, op. cit., str. 19

¹⁰⁹ Viz jazyková část, systéme moniste

¹¹⁰ CONSTANTIN, Alexis. Op.cit., str. 242

¹¹¹ CONSTANTIN, Alexis. Op.cit., str. 254

Další odlišností je, že francouzské zákony oproti těm českým stanovují věkovou hranici pro výkon funkce v řídicích orgánech společnosti. Tato hranice se však dá upravit, případně úplně zrušit.

Zde můžeme říci, že díky nedávným změnám v českém právním řádu se dvě úpravy k sobě velmi výrazně přiblížily, byť specifika a zvyklosti typické pro dané území přetrvávají.

Tuto změnu vnímám pozitivně, akciové společnosti mají v České republice možnost si zvolit koncepci, která je i personálně více vyhovující, nevýhodou je ale jednoznačně vysvětlování nové koncepce na pozadí té stávající, mohou tak vznikat nejasnosti a je možné, že se tyto body budou muset v dohledné době upravit novelizací.

D) AKCIONÁŘI

Pokud se podíváme na práva a povinnosti akcionářů v České republice a ve Francii, tak zjistíme, že jejich povinnosti se do detailů shodují. Totéž platí i pro jejich práva. Jediné, v čem se úpravy liší, je absence institutu kvalifikovaných akcionářů ve francouzské právní úpravě, přičemž česká úprava kvalifikované akcionáře obsahuje.

E) AKCIE

Změny, které čeští zákonodárci přijali v roce 2013, přiblížily velmi výrazně podobu českých akcií k těm francouzským a to především v jednom bodě – ve změně pravidel týkající se akcií na doručitele. Pro zvýšení transparentnosti vlastnických struktur akciových společností je nyní v České republice povinností, aby takové akcie byly imobilizované v případě, že nejsou zaknihované.

F) AUDIT

Problematika auditu se nezdá být na první pohled zajímavá, nicméně po prostudování českých a francouzských zákonů můžeme dospět k opačnému závěru. Povinnost provádět audit ve společnostech je ve Francii mnohem častější než v České republice. SA musí vykonávat audit vždy, česká a.s. musí audit provádět za podmínek daných zákonem, přičemž tyto podmínky jsou podobné těm, které code de commerce stanovuje pro SAS. Pravomoci auditorů jsou shodné.

SHRNUJÍCÍ TABULKA

Na závěr komparativní kapitoly si shrňme základní poznatky z tabulek, se kterými jsme se mohli seznámit na předchozích stránkách této práce a které zvláště řešily akciové společnosti v České republice a ve Francii. Nyní máme možnost podívat se na podobnosti a rozdíly základních rysů zároveň pro Českou republiku a pro Francii. Pod tabulkou následuje stručný komentář.

Typ společnosti	a.s.	SA	SAS	SCA
Základní kapitál	Alespoň 2 000 000Kč/ 80 000 EUR, v případě veřejné nabídky akcií 20 000 000 Kč	Alespoň 37 000 EUR v případě veřejné i neveřejné nabídky akcií	Libovolný vklad ¹¹² zákaz veřejné nabídky akcií	Alespoň 37 000 EUR v případě neveřejné i veřejné nabídky akcií
Minimální počet společníků	1	7	2 (1 = SASU)	4 (alespoň 3 komanditisté, 1 komplementář)
Ručení společníků za závazky společnosti	Do výše vkladu	Do výše vkladu	Do výše vkladu	Komanditisté: Do výše vkladu Komplementář: Neomezeně
Způsob řízení	Monistický systém: Statutární ředitel Dualistický systém: Představenstvo	Monistický systém: Statutární ředitel Dualistický systém: Představenstvo	Předseda společnosti	Jednatel

¹¹² V některých publikacích udáváno 1 Euro, respektive 1 Euro na společníka

Způsob kontroly	Monistický systém: Správní rada Dualistický systém: Dozorčí rada	Monistický systém: Správní rada Dualistický systém: Dozorčí rada	Dozorčí rada	Dozorčí rada
Audit	Dobrovolný, povinný při splnění jedné ze tří zákonem daných podmínek	Povinný vždy	Dobrovolný, povinný soudním příkazem, či při splnění 2 ze 3 zákonných podmínek	Povinný vždy

Z tabulky vyplývá značná podobnost a.s. a SA, především co se týče rozdělení pravomocí orgánů a dvou možností orgánové struktury společnosti. Charakteristický je i vysoký základní kapitál, přičemž v České republice je požadovaný základní kapitál řádově vyšší.

Česká akciová společnost pak má i rysy, kterými disponují SAS a SCA, především není vyžadován tak vysoký počet společníků jako v případě SA. Dalším rysem, který vykazuje česká a.s. a staví jí tímto do opozice k SA je to, že v České republice akciové společnosti nemají vždy povinnost provádět kontrolu svých účetních dokumentů. Tímto se tedy české akciové společnosti přibližují SAS. Byť jednotlivá kritéria jsou trochu jiná, vycházejí ze stejných principů, velikosti společnosti a ekonomických parametrů.

5. LEXIKÁLNÍ ANALÝZA PŘÍSLUŠNÉ PRÁVNÍ TERMINOLOGIE

V této kapitole se budeme věnovat termínům, které se vážou k dané problematice. Jelikož některé termíny nemají ekvivalenty v českém jazyce, rozhodl jsem se, pro větší přehlednost, rozdělit tuto kapitolu na dvě části. První část se bude věnovat termínům, které mají v češtině svůj ekvivalent, ať už úplný, nebo alespoň částečný. Druhá část bude věnována termínům, které český ekvivalent nemají. Struktura obou částí bude kopírovat logiku deskriptivních částí. Od označení názvů společností se přes proces zakládání společnosti dostaneme až k termínům, které se týkají akcií a akcionářů. Analýza termínů bude vycházet ze zákonných definic, potažmo pokud nebude definice uvedena přímo v zákoně, budeme vycházet definic uvedených v jiných zdrojích, především z referenčního slovníku *Vocabulaire juridique* od *Gérarda Cornu*. Pokud ani v tomto slovníku nenajdeme potřebné informace, použijeme definice z publikace *Droit des sociétés* od *Alexise Constantina*, potažmo z jiných zdrojů. Referenci pro český překlad pak bude francouzsko - český právní slovník od *Markéty Larišové*. Dalším zdrojem, se kterým budu překlad ve slovníku porovnávat, bude kniha *Úvod do srovnávacího práva obchodního* od *Ireny Pelikánové*.

5.1. TERMÍNY MAJÍCÍ EKVIVALENT V ČEŠTINĚ

První část jazykové kapitoly práce je věnována termínům, které mají svůj ekvivalent v českém jazyce, a to jak úplný, tak i částečný. Pokud termíny vyjadřují v češtině a francouzštině poněkud jiné skutečnosti, tak je na daná specifika upozorněno. Termíny podrobeny analýze byly vybrány dle dvou kritérií. Prvním kritériem byla četnost výskytu termínů během studia francouzských termínů, druhé kritérium bylo mnohem subjektivnější, byla jí jazyková zajímavost daných termínů. Z tohoto důvodu jsou do jazykové části práce zařazeny termíny týkající se auditu.

5.1.1. NÁZVY SPOLEČNOSTÍ

A) Société Anonyme

Société anonyme je termín označující nejstarší kapitálovou společnost, jejíž současná úprava je zakotvena v 73. článku zákona 66-537 z 24. července 1966.¹¹³ Zákon ji definuje následovně:¹¹⁴

„Société anonyme je společnost, jejíž základní kapitál je rozdělen na akcie a která je rozdělena do rukou společníků, kteří ručí do výše svých vkladů.“

Francouzský termín odkazuje na fakt, že vlastnické struktury společnosti mohou být anonymního charakteru. Český ekvivalent je v tomto případě akciová společnost, jelikož jiný koncept, který by byl ještě podobnější SA, v české právní úpravě neexistuje. Jiný překlad i přes dílčí rozdíly podoby těchto společností není nutný, jelikož principy české akciové společnosti jsou ve shodě s SA ve Francii. To je ještě umocněno změnami platnými v České republice od 1. ledna 2014.

Druhou možností by bylo překládat doslovným způsobem, tedy anonymní společnost. Tento by ale byl zavádějící a zbytečný.

Další věcí, které si můžeme povšimnout, je, jak se v češtině a ve francouzštině píše označení společnosti. Francouzština volí velká písmena, která nejsou oddělena tečkami, v případě société anonyme vzniká zkratka SA. Tato norma psaní názvů společnosti je pro všechny typy společná.

V češtině existují v souladu s § 243 ZOK dvě možnosti psaní zkratky akciové společnosti, a to „a.s.“ nebo „akc.spol.“. Čeština tedy píše zkratky malými písmeny a s tečkami. Tato norma psaní názvů typů společnosti je pro všechny typy společností společná.

¹¹³ Hlava čtvrtá

¹¹⁴ La société anonyme est la société dont le capital est divisé en actions et qui est constituée entre des associés qui ne supportent les pertes qu'à concurrence de leurs apports [*responsabilité*].

5.1.2. ŘÍZENÍ

A) Systèmes moniste/système classique

Système moniste je termín, který je následován následovně:

„*Řízení klasického typu: zvané také monistické, se správní radou a statutárním ředitelem a předsedou správní rady, přičemž funkce předsedy správní rady a statutárního ředitele mohou být odděleny.*“^{115 116}

Système moniste potažmo *système classique* jsou tedy dva různé termíny označující stejný koncept. Český termín je *monistický systém* (řízení společnosti). Co je však zajímavé, je fakt, že monistický systém je pro Francii typický, proto se mu také říká *système classique*. Pokud bychom se ho rozhodli do češtiny přeložit jako klasický systém, bylo by to zavádějící. Čtenář by musel vědět, že typ řízení společnosti, který je typický pro Francii, není rozhodně typický pro naši právní kulturu.

Monistický systém řízení společnosti byl do české právní úpravy implementován až se zákonem o obchodních korporacích. V naší právní kultuře vždy dominoval systém dualistický. Proto je vhodné termín *système classique* vždy přeložit jako *monistický systém*.

Je nutné říci, že ač se termín *système moniste* vyskytuje v odborných publikacích, v části zákona věnující se řízení společnosti na termín *système moniste* nenarazíte. Sekce věnovaná monistickému systému je nadepsána stroze „*conseil d'administration/správní rada*“. Z tohoto důvodu termín není dohledatelný ani v odborných slovnících.

B) Systèmes dualiste

Système dualiste je definován následujícím způsobem:

„*Řízení v dualistickém systému: inspirováno německým právem, s představenstvem a dozorčí radou.*“^{117 118}

Do češtiny se překládá jednoduše, termínem *dualistický systém*. Tyto termíny vyjadřují stejný koncept, pochopitelně s malými národními specifiky, popsány v předchozích částech práce. Jedná se o termín, který má ve Francii mnohem kratší

¹¹⁵ Une gestion de type classique: dite aussi moniste, avec conseil d'administration et président-directeur général, les fonctions de président et de directeur-général pouvant être dissociées

¹¹⁶ CONSTANTIN, Alexis. op.cit., str. 242

¹¹⁷ Une gestion de type dualiste: inspirée du droit allemand, avec directoire et conseil de surveillance

¹¹⁸ CONSTANTIN, Alexis. op.cit., str. 242

tradici, než monistický systém.¹¹⁹ I proto se, dle mého často, a to i v odborných publikacích, vyskytují jiné, opisné termíny, jako například *systeme de gestion avec conseil de surveillance*. Setkat se můžeme i s označením *systeme moderne*.¹²⁰

Zajímavostí je, že zákon termín *systeme dualiste* nezná, i proto je termín nedohledatelný v právních slovnících. Zákon jde při označování této skutečnosti cestou popisu fungování společnosti. V tomto případě najdeme v zákoně nadpis „*představenstvo a dozorčí rada*.“^{121 122}

C) Directoire

Directoire je termín, který publikace *Vocabulaire juridique* definuje následovně: „*Výkonný orgán některých sociétés anonymes, obvykle vícečlenný ... jmenovaný dozorčí radou a odvolatelný v odůvodněném případě, mající jako jediný pravomoci řídit společnost a mající ze zákona nejširší pravomoci jednat ve jméně společnosti*.“¹²³

Českým ekvivalentem pro tento termín je *představenstvo*. Český a francouzský termín vychází z jiného pochopení. Francouzský termín obsahuje koncept slova *diriger*, vychází tedy z toho, že tento orgán společnosti má za cíl její řízení respektive směřování.

Česká logika tohoto konceptu nás zavádí k jinému pojetí, odvolává se spíše na to, že tento orgán má společnost „představovat“, jinými slovy reprezentovat vůči třetím stranám.

D) Conseil de surveillance

Slovník *Vocabulaire juridique* obsahuje dvě definice termínu conseil de surveillance, jednu pro SA, druhou pro SCA.

Začněme s definicí pro SA:

„*V société anonyme kolegiální orgán složený minimálně ze tří členů, maximálně ze dvanácti členů, určených stanovami nebo valnou hromadou mezi akcionáři, mající za úkol stálou kontrolu řízení společnosti vykonávané představenstvem a předběžný*

¹¹⁹ Dualistický systém řízení ve Francii existuje od roku 1966

¹²⁰ GRANDGUILLOT Béatrice a Francis, op. cit, str. 76..

¹²¹ Zákon 66-537, Hlava V., podčást 2

¹²² Directoire et conseil de surveillance

¹²³ Organe exécutif de certaines sociétés anonymes, en général collégial...nommé par le conseil de surveillance et révocable pour juste motif par l'assemblée générale ordinaire, qui a le seul qualité pour gérer la société et est investi par la loi des pouvoirs les plus étendus pour agir au nom de celle-ci.

souhlas s některými kroky ohodnocenými v souladu se stanovami nebo podle zákona a bez vměšování se do řízení. ¹²⁴¹²⁵

Nyní uvedeme definici ze stejného zdroje pro SCA:

„V société en commandite par actions kolegiální orgán složený nejméně ze tří akcionářů (vybraných valnou hromadou mezi komanditisty) pověřený stálou kontrolou společnosti se stejnými pravomocemi jako auditori a bez práva na vměšování se do řízení. ¹²⁶

Českým ekvivalentem *conseil de surveillance* je *dozorčí rada*. Český a francouzský jazyk opět popisují daný jev obdobným způsobem. Pro termín *conseil* užívá čeština ekvivalent *rada*, a termín *surveillance* má svůj ekvivalent v termínu *dozorčí*.

E) Conseil d'administration

Termín *conseil d'administration* je ve slovníku definován následovně:

„Kolegiální orgán société anonyme, složený z členů správní rady (nejméně tři, nejvýše dvanácti), určených stanovami nebo zvolenými valnou hromadou z akcionářů, mající teoreticky všechny pravomoci jednat za všech okolností ve jménu společnosti omezené pouze předmětem společnosti a pravomocemi přidělenými valné hromadě. Příklad: Správní rada rozhoduje o obecném směřování společnosti, přijímá nejdůležitější rozhodnutí a je kontrolována statutárním ředitelem. ¹²⁷ ¹²⁸

¹²⁴ Dans la société anonyme, organe collégial composé de trois membres au moins de douze au plus, désignés par les statuts ou par l'assemblée générale parmi les actionnaires, ayant pour fonctions le controle permanent de la gestion de la société par le directoire et l'approbation préalable de certaines opérations rénumérées par les status ou par la loi sans immixtion dans la gestion

¹²⁵ CORNU, Gérard. *Vocabulaire juridique*, Paris: Quadrige, 2008.

¹²⁶ Dans la société en commandite par actions, organe collégial composé de trois actionnaires au moins (désignés parmi les commanditaires par l'assemblée générale) et chargé du contrôle permanent de la société avec les mêmes pouvoirs que les commissaires aux comptes sans immixtion dans la gestion.

¹²⁷ Organe collégial de la société anonyme, composé d'administrateurs (trois au moins, douze au plus), désignés par les statuts ou par l'assemblée générale parmi les actionnaires, et théoriquement investi de tous les pouvoirs pour agir en toute circonstance au nom de la société dans la limite de l'objet social et des compétences attribuées à l'assemblée générale. Ex. Le conseil d'administration décide la politique générale de la société, prend les décisions les plus importantes, controle leur exécution par le directeur général.

¹²⁸ CORNU, Gérard. Op. cit.

Českým ekvivalentem tohoto termínu je správní rada. Tyto termíny si odpovídají i tím jakým způsobem popisují daný jev.

F) Directeur général

Directeur général je termín, který je v referenčním slovníku definován tímto způsobem: „fyzická osoba, ať už akcionář nebo nikoli, ať už člen správní rady nebo nikoli, který je odvolatelný ad nutrum na návrh předsedy správní rady, volený správní radou na návrh předsedy.“^{129 130}

Byť je slovník poměrně aktuální, v tomto bodě není úplně přesný, neboť *directeur général* už není volen a odvoláván na návrh předsedy správní rady.

Český ekvivalent, který je v české legislativě novinkou a užívá jej ZOK, je *statutární ředitel*. Pokud bychom neznali do hloubky danou problematiku, termín *directeur général* by nás sváděl k doslovnému českému překladu generální ředitel. Je však nutné zdůraznit, že tento termín v češtině běžně užíváme, ale označuje jinou skutečnost. Označuje situaci, která je známá především z velikých firem. Tyto subjekty totiž disponují různými odbory, v jejichž čele obvykle stojí ředitel. Generální ředitel je jednoduše řečeno, ředitelem těchto ředitelů.

G) Président-Directeur Général (PDG, P.-D.G)

Président-Directeur Général je termín, který v sobě kumuluje dva jiné termíny, které jsou typické pro monistický systém řízení společnosti. Prvním je termín *Président*, který znamená *Président du conseil d'administration* a tím druhým je *Directeur général*.

Tato kombinace tedy značí, že *Président-Directeur général* je jednou osobou, která zastává dvě výše zmíněné funkce zároveň. U velikých francouzských akciových společností tato kombinace funkcí není nic neobvyklého. Toto pochopení termínu je platné od roku 2001 s přijetím zákona NRE¹³¹, ale není jediné možné. Pro úplnost uvedme starší pochopení termínu *président-directeur général* tak, jak ho uvádí referenční slovník od *Gérarda Cornu*:

¹²⁹ CORNU, Gérard. Op. cit.

¹³⁰ Mandataire personne physique. Actionnaire ou non, membre du conseil d'administration ou non, révocable ad nutrum sur proposition du président, nommé par le conseil d'administration d'une société anonyme, sur proposition du président, (pour assister celui-ci avec des pouvoirs qui peuvent être limités mais sans que cette limitation soit opposable aux tiers.)

¹³¹ <http://www.netpme.fr/info-conseil-1/creer-entreprise/quelle-forme-sociale-choisir/sa-fiche-conseil/40512-dissociation-fonctions-entre-president-directeur-general> citováno 28.3.2014

„Termín, který není používán zákonem, ale posvěcený běžným používáním (od zákona z 16. listopadu 1940) sloužící k označení předsedu správní rady v société anonyme monistického typu¹³²“

Překlad do češtiny je problematický, byť je pravdou, že obdobnou situaci, tedy kdy je jedna osoba statutárním ředitelem a předsedou správní rady umožňuje i český zákon, na druhou stranu tato situace není nijak pojmenovaná a ani v sekundárních zdrojích se zatím žádné pojmenování neobjevilo, pravděpodobně především kvůli k tomu, že se jedná o nový jev.

Termín by měl jasně nést informaci o kombinaci obou funkcí, tak jak je to ve francouzštině. A zároveň by neměl být těžkopádný. Nabízí se termín předseda správní rady a statutární ředitel, což by do značné míry kopírovalo logiku francouzského termínu. Na druhou stranu bych nenahrazoval funkci *předseda správní rady* pouhým *předseda*, jak je tomu ve francouzštině. Takovéto řešení by ale mohlo působit krajně nejasně a neuceleně.

Osobně bych se přikláněl ještě k jiné, pro češtinu logičtější verzi, aby první byla zmíněna funkce vyšší, čili výsledný termín by byl *statutární ředitel a předseda správní rady*.

Rád bych ještě upozornil na jeden detail, a to, že francouzština pro spojení těchto dvou funkcí používá pomlčku, v češtině se takový způsob tak často jako ve francouzštině nepoužívá, tradičnější je spojka *a*, ke které bych se klonil i v tomto případě.

Ještě podotknu, že si lze povšimnout, že tato funkce se v běžném hovoru i v novinách ve francouzštině neoznačuje celým souslovím *président – directeur général*, nýbrž pouze zkratkou PDG, v případě psaného se můžeme setkat i s variantou P-D.G., ale je dobré říci, že tato úprava se objevuje jen ojediněle.

¹³² Terme non employé par la loi, mais consacré par l'usage constant de la pratique (depuis la loi du 16 nov. 1940) qui sert à désigner dans la société anonyme de type traditionnel le président du conseil d'administration.

H) Assemblée générale ordinaire (AGO)

Assemblée générale ordinaire je termín, který slovník definuje takto:

„Valná hromada, která má pravomoc přijmout veškerá rozhodnutí, která jsou v zájmu společnosti, vyjma změny stanov, prostřednictvím kvóra a stanovením většiny přítomných akcionářů nebo akcionářů v zastoupení.“¹³³

V češtině se nabízí termín *řádné zasedání valné hromady*, ovšem problémem je, že tyto dva termíny vyjadřují trochu jiné skutečnosti. V České republice může i řádná valná hromada měnit stanovy. Pro běžné potřeby je i přes některé rozdíly dostačující český termín - *řádné zasedání valné hromady*.

5.1.3. AKCIE A AKCIONÁŘI

A) Titre

Termín, který je ve slovníku definován následovně:

„Potvrzení představující (...) akcie, dluhopisy (...)“¹³⁴

Českým ekvivalentem je v tomto případě termín *cenný papír*. Jedná se o termíny, které se svým významem zcela překrývají.

B) Action de société

Action, respektive *action de société* je termín, který slovník *Vocabulaire juridique* vykládá následujícím způsobem:

„Podíl společníka v takzvaných kapitálových společnostech, akciových společnostech a akciových komanditních společnostech charakteristická z principu pro svou volnou převoditelnost a představuje zlomek základního kapitálu.“¹³⁵

Případně takto:

„Cenný papír daný akcionáři, aby mohl prokázat svá práva, a který může být na jméno, doručitele nebo na uvedenou osobu.“¹³⁶

Českým ekvivalentem je v tomto případě logicky termín *akcie* respektive *akcie společnosti*.

¹³³ Assemblée ayant pouvoir de prendre toutes décisions intéressant la société, à l'exception des modifications statutaires, a la condition de délibérer moyennant un certain quorum et de statuer à la majorité des voix dont disposent les actionnaires présents ou représentés.

¹³⁴ Certificat représentatif d'une valeur de bourse (...) action, obligation (...)

¹³⁵ Part d'associé dans les sociétés dites de capitaux, sociétés anonymes ou en commandite par actions qui est caractérisée par sa libre cessibilité de principe et se présente comme une fraction du capital social servant d'unité aux droits et obligations des associés

¹³⁶ Titre délivré à l'actionnaire pour constater ses droits et qui peut être au porteur, nominatif ou à personne dénommée.

C) Action nominative

Jelikož slovník nenabízí definici termínu *action nominative*, vyjdeme ze slovníkové definice termínu *titre nominatif*.

„Cenný papír označující nositele práv, jehož převod je možný pouze převodem v rejstříku společnosti“¹³⁷

Českým ekvivalentem termínu *action nominative* je termín *akcie na jméno*. Zákon ještě zmiňuje druhou, opisnou variantu, *akcie ve formě cenného papíru na řad*. Můžeme si povšimnout, že francouzština používá adjektivum. Pokud bychom neznali problematiku, mohli bychom tento termín nepřesně přeložit jako jmenná akcie, což by bylo nesprávné, avšak tento překlad by nebránil v porozumění.

D) Action au porteur

Slovník od *Gérarda Cornu* nenabízí definici *action au porteur*, vycházet budeme z definice, kterou slovník nabízí pro termín *titre au porteur*.

„Cenný papír neoznačující nositele práv je obvykle označen pořadovým čísle, převádí se z ruky do ruky a dává jeho držiteli právo...“¹³⁸

Českým ekvivalentem termínu *action au porteur* je termín *akcie na doručitele*. Zákon ještě akcii na majitele popisuje jako *akcii ve formě cenného papíru na řad*, případně *akcie na majitele*. Doslovný překlad by v tomto případě byl *akcie na držitele*, můžeme se tedy povšimnout, že čeština a francouzština stejný koncept popisuje velmi podobně. V definici je navíc uvedeno, že tyto cenné papíry jsou vždy uschovány u prostředníka, tedy obvykle banky. To je nyní díky nedávným změnám v zákoně platné i pro český termín.

Pro úplnost si ještě uvedme, že akcie na majitele se v povědomí laické veřejnosti vžily spíše pod názvem anonymní akcie.

¹³⁷ Titre indiquant le titulaire du droit, et dont la transmission ne peut s'effectuer qu'au moyen d'un transfert sur les registres de l'établissement émetteur.

¹³⁸ Titre qui, n'indiquant pas le titulaire du droit, est en gén. Identifié par un numero d'ordre, se transmet de la main à la main, et donne au possesseur le droit dont il constate l'existence.

E) Action de préférence

Termín *action de préférence* je v *code de commerce*, art. L. 228-11 vymezen následovně:

„*Préférenční, s hlasovacími právy nebo bez nich, se speciálními právy jakékoli povahy.*“¹³⁹

Českým ekvivalentem termínu *action de préférence* je *prioritní akcie*. Pokud se tedy s termínem *action de préférence* setkáme, neměli bychom tento termín přeložit do češtiny jako preferenční akcie. Možná by byla varianta přednostní akcie, ke které by svádělo znění § 278 ZOK, který doslovně mluví o přednostních právech (avšak spojených s *prioritními akciemi*).

5.1.4. AUDIT

A) Commissaire aux comptes (CAC)

Commissaire aux comptes je označení pro osobu kontrolující účetnictví společnosti a *Alexis Constantin* ji definuje následovně:

„*Commissaires aux comptes jsou nezávislí odborníci mající za úkol obecnou a trvalou kontrolu účetních dokumentů a kontrolu běžného fungování mnohých právnických osob ze sféry soukromého práva a některých právnických osob ze sféry správního práva.*“¹⁴⁰
141

V tomto případě si lze opět povšimnout, že francouzština víceslovná označení krátí a důsledně používá zkratky. Velmi často se tak v sekundárních pramenech můžeme setkat s prostým označením CAC, kterému samozřejmě předchází vysvětlení tohoto konceptu.

Při překladu *commissaire aux comptes* do češtiny tento termín svádí ke kalku, což by byl účetní komisař. Bylo by sice jasné, co taková osoba asi vykonává, nicméně tuto funkci zná český právní řád pod názvem *auditor*. Je pravda, že *commissaire aux comptes* má ve francouzských zákonech jiné, významnější postavení, plynoucí z rozsáhlejších pravomocí než má auditor v českých zákonech, ale pro pochopení termínu se můžeme od těchto technických věcí oprostít a spokojit se s překladem *auditor*.

¹³⁹ Des actions de préférence, avec ou sans droit de vote, assorties de droits particuliers de toute nature

¹⁴⁰ CONSTANTIN, Alexis., op.cit., str. 79

¹⁴¹ Les commissaires aux comptes (CAC) sont des professionnels indépendants investis d'une mission générale et permanente de vérification comptable et de contrôle du fonctionnement régulier de nombreuses personnes morales de droit privé et de certaines personnes morales de droit public.

B) Certification sans réserve

Tento termín je definován následovně:

„Auditor vydá výrok s výhradou v případě, že audit, který vykonal, mu umožňuje být přesvědčený dostatečně (ne bezvýhradně) o tom, že v rámci auditu účetní dokumenty neobsahují zjevná pochybení.“^{142 143}

Slovo *certification* se do češtiny obvykle překládá jako certifikace, stvrzení nebo potvrzení. V tomto případě by ale byla jakákoli z těchto možností zavádějící, neboť správný termín v češtině je *výrok*. U části *sans réserve* se český překlad *bez výhrad* nabízí a je správný. Českým ekvivalentem je tedy *výrok bez výhrad*.

C) Certification avec réserve

Tento termín je dle zákona definován následovně:

„Auditor vystaví výrok s výhradou z důvodu nesrovnalostí, které odhalil během výkonu auditu a jedná se o zjevná pochybení, která nebyla opravena (...) a dopady zjevných pochybení jsou jasně vymezeny.“^{144 145}

V případě termínu *Certification avec réserve* česká legislativa nabízí ekvivalent *výrok s výhradou*. Pokud je vydán výrok s výhradou, výhrada se týká jen dílčích záležitostí a neohrožuje tak auditorovo přesvědčení o celkové správnosti účetních dokumentů a o pravidelnosti vykonaných kontrol.

D) Refus de certifier

Refus de certifier je termín, který zákon definuje následovně:

„Auditor vydá záporný výrok v případě v případě, že během výkonu auditu našel zjevná pochybení, která nebyla napravena a dopady těchto zjevných pochybení nemohou být jasně vymezeny (...) a výrok s výhradou není dostatečný (...). Auditor vydá záporný

¹⁴² Le commissaire aux comptes formule une certification sans réserve lorsque l'audit des comptes qu'il a mis en oeuvre lui a permis d'obtenir l'assurance élevée, mais non absolue du fait des limites de l'audit, (...) que les comptes, pris dans leur ensemble, ne comportent pas d'anomalies significatives.

¹⁴³ https://www.cncc.fr/sections/documentation_profes/documentation_de_ref/norme_et_doctrine_pr/table_synthetiques_d/nep-700, citováno 2.5.2014

¹⁴⁴ Le commissaire aux comptes formule une certification avec réserves pour désaccord lorsqu'il a identifié au cours de son audit des comptes des anomalies significatives et que celles-ci n'ont pas été corrigées (...) les incidences sur les comptes des anomalies significatives sont clairement circonscrites

¹⁴⁵ https://www.cncc.fr/sections/documentation_profes/documentation_de_ref/norme_et_doctrine_pr/table_synthetiques_d/nep-700 citováno 2.5. 2014

výrok v případě, že nemohl během auditu vykonat všechny nezbytné kroky, aby mohl mít ucelený pohled na účetní dokumenty.“¹⁴⁶

V češtině existují v zásadě dva ekvivalenty, *záporný výrok* a *odmítnutí výroku*. Záporný výrok se používá v případě, že auditor našel závažná pochybení v účetních dokumentech, odmítnutí výroku se užívá v případě, že byl auditor limitován ve vykonání kontroly, proto je důležité, v případě překladu vědět, z jakých důvodů vydal auditor onen výrok. Z úplného znění příslušné právní normy¹⁴⁷ však vyplývá, že *refus de certifier* má blíže k termínu *záporný výrok*.

5.2. TERMÍNY NEMAJÍCÍ EKVIVALENT V ČEŠTINĚ

Od termínů, které v češtině ekvivalent mají, se dostáváme termínům, které český ekvivalent nemají.

Selekce analyzovaných termínů probíhala na základě dvou kritérií. První kritérium je objektivnější a je jím četnost výskytu termínu při zpracování této práce. Druhé kritérium je subjektivnější, a je jím jazyková specifická daného termínu.

5.2.1. NÁZVY SPOLEČNOSTÍ

A) Société par Actions Simplifiée

Société par actions simplifiée je termín označující nejnovější typ akciové společnosti. Art. L. 227-1 *Code de commerce* definuje SAS následovně:

„*Société par actions simplifiée* může být založena jednou nebo více osobami ručícími do výše jejich vkladu.“¹⁴⁸

Tato definice však nevystihuje hlavní rysy a hodnoty, které s sebou nese toto označení. Ty jsou rozdělny do jednotlivých článků příslušného zákona.

¹⁴⁶ Le commissaire aux comptes formule un refus de certifier pour désaccord lorsqu'il a détecté au cours de son audit des comptes des anomalies significatives et que celles-ci n'ont pas été corrigées (...) la formulation d'une réserve n'est pas suffisante et (...) les incidences sur les comptes des anomalies significatives ne peuvent être clairement circonscrites (...). Le commissaire aux comptes formule un refus de certifier pour limitation : lorsqu'il n'a pas pu mettre en œuvre toutes les procédures d'audit nécessaires pour fonder son opinion sur les comptes (...)

¹⁴⁷ Code de commerce art. A 823-26

¹⁴⁸ Une société par actions simplifiée peut être instituée par une ou plusieurs personnes qui ne supportent les pertes qu'à concurrence de leur apport.

Při překladu do češtiny narážíme na problém neexistence tohoto konceptu v našem právním prostředí. Nejvíce se nabízí možnost překladu zjednodušená akciová společnost, který se vyskytuje i v českých publikacích, například v *Úvodu do srovnávacího práva obchodního* od Ireny Pelikánové. Proti tomuto překladu nic nenamítám, je to doslovný překlad z francouzštiny a dává nám představu o daném konceptu.

B) Société en Commandite par Actions

Société en Commandite par Actions označuje zvláštní podobu akciové společnosti a příslušný zákon ji definuje následovně:

*„Société en commandite par actions je společnost, jejíž kapitál je rozdělen na akcie, je rozdělen mezi komplementáře, kteří mají status podnikající osoby a ručí neomezeně a shodně za závazky společnosti a dále komanditisty, kteří mají status akcionářů a ručí jen do výše svých vkladů. Počet komanditistů nemůže být nižší než tři.“*¹⁴⁹

Nyní se budu zabývat překladem *société en commandite par actions* do českého jazyka. Tento termín obsahuje „*société en commandite*“ tedy komanditní společnost. Tento koncept v České republice existuje. *Par actions* znamená, že se jedná o společnost, jejíž jmění je rozděleno na akcie. Překlad, který se vyskytuje v literatuře, a to *akciová komanditní společnost*, je z mého pohledu správný

Francouzsko-český právní slovník od Larišové uvádí překlad *komanditní společnost na akcie*. Jedná se o překlad, který velmi dobře vystihuje popisovaný jev, ačkoli na někoho může působit trochu kostrbatě.

Opakovaně jsem narazil¹⁵⁰ i na překlad *akciová komandita*, osobně tento překlad nehodnotím jako šťastný, neboť v české typologii společností se systematicky vyskytuje slovo „*společnost*“, proto bych zachoval tento úzus a spíše než *akciová komandita* bych užíval kompletní překlad *akciová komanditní společnost*. Nehledě na fakt, že slovo *společnost* automaticky napoví i naprostému laikovi, kam takovýto termín zařadit.

¹⁴⁹ La société en commandite par actions, dont le capital est divisé en actions, est constituée entre un ou plusieurs commandités, qui ont la qualité de commerçant et répondent indéfiniment et solidairement des dettes sociales [*responsabilité*], et des commanditaires, qui ont la qualité d'actionnaires et ne supportent les pertes qu'à concurrence de leurs apports. Le nombre des associés commanditaires ne peut être inférieur à trois.

¹⁵⁰ Především v PELIKÁNOVÁ, Irena. Úvod do srovnávacího práva obchodního

5.2.2. ŘÍZENÍ SPOLEČNOSTI

A) Assemblée générale extraordinaire (AGE)

Assemblée générale extraordinaire d'actionnaires je ve slovníku *Vocabulaire juridique* definováno následujícím způsobem:

„Valná hromada, která jako jediná může změnit stanovy, pod podmínkou posíleného kvóra a rozhodnout většinou dvou třetin přítomných akcionářů nebo akcionářů v zastoupení.“¹⁵¹

Čeština nabízí podobný termín, a to *mimořádné zasedání valné hromady*, tento termín však vyjadřuje jinou skutečnost, neboť mimořádné zasedání valné hromady vyjadřuje zasedání, které je svoláno náhle, nad rámec plánovaných řádných zasedání. Ve Francii se však jedná o typ valné hromady, která, jak je uvedeno v definici, má pravomoc měnit stanovy společnosti.

Český překlad, který by byl funkční, byť delší, by mohl znít například *zasedání valné hromady za účelem změny stanov* respektive *zasedání valné hromady za účelem změny stanov společnosti*.

B) Assemblée spéciale d'actionnaires

Assemblée spéciale d'actionnaires je termín, který slovník definuje následovně: „Valná hromada, která sdružuje držitele určitého druhu akcií (například držitele běžných akcií nebo naopak držitele přednostních akcií)“¹⁵²

Zde narážíme na problém neexistence tohoto druhu valné hromady v českém právním prostředí. Ani v dostupné literatuře se mi nepovedlo dohledat možný překlad označující tuto skutečnost. Nabízí se doslovný překlad do češtiny, tedy *speciální valná hromada*, což je verze, která je podle mého názoru vhodná. Pokud bychom nechtěli použít slovo speciální a chtěli použít český výraz, lze použít synonymum *zvláštní*. Tento překlad by dle mého byl taktéž vhodný.

¹⁵¹ Assemblée seule habilitée à modifier les statuts, à la condition de délibérer moyennant un quorum renforcé et de statuer à la majorité de deux tiers des voix dont disposent les actionnaires présents ou représentés.

¹⁵² Assemblée qui réunit les titulaires d'actions d'une catégorie déterminée (par ex. D'actions ordinaires, ou à l'inverse d'actions privilégiées).

5.2.3. AKCIE A AKCIONÁŘI

A) Actionnaire de référence

Actionnaire de référence je termín, který není zakotven v zákonech, nicméně v některých odborných publikacích se vyskytuje.

„*Akcionář, který nemusí kontrolovat většinu společnosti, ale kontroluje část dostatečně velkou na to (20-40%), aby důležitá rozhodnutí nemohla projít bez jeho souhlasu.*“¹⁵³

154

Významnější akcionáři mají v české úpravě speciální status, takzvaného *kvalifikovaného akcionáře*. *Actionnaire de référence* však žádné výsady jako v České republice nemají.

Při překladu do češtiny můžeme vyjít přímo z francouzského termínu a použít překlad *referenční akcionář*, pokud bychom chtěli použít jednodušší vyjádření, pro vystihnutí konceptu bohatě postačí obrat *významný akcionář*, což je i úhledněji působící varianta.

5.3. GLOSÁŘ

A

Action (de société)	Akcie (společnosti)
Action au porteur	Akcie na doručitele
Action de préférence	Prioritní akcie
Action nominative f.	Akcie na jméno
Actionnaire de référence m.	Referenční akcionář
Assemblée générale extraordinaire f.	Zasedání valné hromady za účelem změny stanov
Assemblée générale ordinaire f	Řádné zasedání valné hromady

¹⁵³ http://www.lesechos.fr/finance-marches/vernimmen/definition_actionnaire-de-reference.html citováno 2.5.2014

¹⁵⁴ Actionnaire qui, sans nécessairement détenir le contrôle d'une société, en contrôle une part suffisamment importante (de 20 à 40 %) pour que de facto les décisions les plus importantes ne puissent pas être prises sans son accord.

Assemblée spéciale d'actionnaires f.

Speciální valná
hromada

C

Certification avec réserve f.

Výrok s výhradou

Cerification sans réserve f.

Výrok bez výhrad

Commissaire aux comptes m.

Auditor

Conseil d'administration m.

Správní rada

Conseil de surveillance m.

Dozorčí rada

D

Directoire m.

Představenstvo

Directeur général m.

Statutární ředitel

P

Président – Directeur général m.

Statutární ředitel a
předseda správní rady

R

Refus de certification m.

Záporný výrok/
odmítnutí výroku

S

Société anonyme f.

Akciová společnost

Société en commandite par actions f.

Akciová komanditní
společnost

Société par actions simplifiée f.

Zjednodušená

akciová společnost

Système dualiste m.

Dualistický systém

ZÁVĚR

Akciové společnosti jako jeden z typů obchodních společností jsou mimořádně zajímavou a složitou strukturou, proto jsem si toto téma pro svou práci zvolil.

Bakalářská práce je rozdělena na část deskriptivní, komparativní a jazykovou. Deskriptivní část řeší několik aspektů, nejdříve historii, právní prameny a typologii obchodních společností a poté samotné akciové společnosti především z pohledu jejich orgánové struktury a řízení. Okrajově jsou zmíněny i další aspekty. Tato analýza je provedena zvláště pro Českou republiku a Francii. Následuje komparativní část, kde je česká a francouzská úprava srovnána. V jazykové části se nejprve věnuji překladu termínů, které mají svůj ekvivalent v českých zákonech, poté analyzuji ty, které svůj ekvivalent v českých zákonech nemají. Začínám u názvů typů akciových společností ve Francii, následuje analýza termínů, které se vyskytují v primárních i sekundárních pramenech v oblasti řízení akciových společností a konečně se analýza týká i termínů týkající se akcií, akcionářů a kontroly účetnictví.

S popisem auditu jsem původně nepočítal, ale při studiu fungování akciových společností v jejich úplnosti jsem narazil na zajímavé jevy, proto jsem se rozhodl tuto poměrně okrajovou záležitost do práce přeci jen zařadit.

Na základě poznatků sepsaných v deskriptivní části práce mohu potvrdit první hypotézu práce, tedy že francouzská právní úprava bude i z důvodu kontinuity existence akciových společností ve Francii mnohem obsáhlejší, typologie akciových společností pestřejší a zákony budou pamatovat na speciální případy, o kterých česká úprava pravděpodobně mluvit nebude. Druhů akciových společností je ve Francii více, jejich struktura a v jistých případech volnost daná subjektům pokrývá větší spektrum praktických potřeb.

Na druhou stranu jsem v úvodu práce zmínil i očekávání komplexnosti právních norem roztržštěných do velkého množství zákonů, speciálních předpisů a dalších norem. I tento předpoklad se mi podařilo potvrdit. Zákonů, které postupem času doplňovaly ty stávající, je opravdu značné množství, což je především zpočátku velmi matoucí. Česká úprava se naproti tomu ukázala i díky nedávným změnám jako poměrně kompaktní, rozdělená do dvou celků, do NOZ a ZOK.

Změny, které zavedl ZOK, mě přivedly k domněnce, že specifik v právním jazyce už nebude velké množství. To se však ukázalo být jako mylné, francouzština disponuje speciálními termíny, které označují koncepty, které čeština nezná, také se

stává, že francouzština i čeština znají označení pro jednotlivé koncepty, ve francouzštině však existuje i speciální výraz, který označuje jejich kombinaci.

Občas se také stává, že termín mění postupem času svůj význam, což pro mě v jednom případě bylo velmi matoucí a trvalo poměrně dlouho, než jsem byl schopen danou problematiku uchopit za správný konec. Uvědomil jsem si také, že pro pochopení konceptů v jejich úplnosti je nutné znát problematiku do hloubky a chápat nejen zjevná, ale i na první pohled skrytá pojítka.

Na závěr bych chtěl upozornit, že problematika akciových společností je pouze malým, leč významným zlomkem úpravy obchodních společností. Tato práce může sloužit jako základ pro mnohem obsáhlejší publikaci věnující se komparaci všech obchodních společností v České republice a Francii a hledání dalších právních i lingvistických pojítek.

RÉSUMÉ

Les sociétés par actions représentent un type de sociétés commerciales dont la structure est à la fois très intéressante et complexe. C'est pour cette raison que j'ai les ai choisies comme sujet.

Ce mémoire est structuré en quatre parties . La partie descriptive analyse tout d'abord plusieurs aspects de manière générale, comme par exemple l'histoire ou la typologie des sociétés commerciales, puis un chapitre consacré aux sociétés par actions où nous nous intéressons surtout à leur organisation et leur gestion. Les autres aspects sont traités de manière moins détaillée. Cette analyse est faite de façon distincte pour la République tchèque et la France.

Ensuite, la troisième partie est consacrée à une comparaison des deux pays.

Tout d'abord, je fais l'analyse des termes légaux qui apparaissent dans les sources soit primaires, soit secondaires, ou dans les deux types de sources pour ce qui concerne le domaine de la gestion des sociétés par actions. J'examine également le vocabulaire juridique qui décrit les divers types d'actions et d'actionnaires. Pour finir, j'aborde brièvement l'aspect financier des sociétés par actions, plus précisément le contrôle des comptes. Initialement, je ne pensais pas traiter et inclure cette partie concernant l'aspect financier, mais après avoir étudié la problématique dans sa totalité et avoir trouvé des éléments intéressants, j'ai finalement décidé de mentionner cette problématique.

Les éléments décrits dans les parties descriptives de ce travail nous permettent de montrer que les lois françaises dans le domaine en question sont plus nombreuses. Ainsi elles traitent de cas particuliers et spécifiques que les lois tchèques, probablement, ne traiteront pas. Je ne peux que confirmer cette hypothèse. Dans le droit français, il y a réellement plus de types de sociétés par actions, les normes sont beaucoup plus souples et permettent couvrir une gamme de besoins extrêmement variée.

En outre, tout au début, j'avais aussi exprimé mes doutes concernant l'immensité et la complexité des normes françaises divisées en un grand nombre des lois et règlements. J'ai aussi confirmé cette supposition. Les lois qui modifient et complètent des lois déjà existantes sont assez nombreuses et au début cette constat est déroutant pour un Tchèque. Dans cette perspective, les normes tchèques paraissent assez compactes. Ceci est aussi dû aux changements très récents. Toutes les règles sont, soit dans nouveau code civil, soit dans la loi concernant les sociétés commerciales.

Les changements qui sont en vigueur depuis la nouvelle loi sur les sociétés commerciales m'ont amené à étudier le champ lexical dans la 3ème partie, me permettant d'envisager une troisième et dernière hypothèse selon laquelle les changements ont harmonisé le langage juridique. Cependant, cette hypothèse est fautive pour la France selon moi, car le français dispose en fait d'un grand nombre de termes spéciaux et aussi de combinaisons de termes qui n'existent pas en tchèque.

Il arrive parfois que le sens d'un terme évolue au fil du temps. Dans ce cas, trouver une définition correcte et actuelle et son équivalent en tchèque est un travail long et un peu fastidieux. J'ai appris que pour pouvoir comprendre les concepts dans leur totalité et leur complexité, il faut en comprendre le détail, pour découvrir les liens visibles et aussi ceux qui ne sont pas évidents à première vue.

Pour conclure, je voudrais souligner le fait que la problématique des sociétés par actions est une sous-ensemble de celle des sociétés commerciales. Même si c'est une fraction très importante. Je pense que ce travail peut donc de base pour un travail plus profond et plus complet sur la comparaison de toutes les sociétés commerciales en République tchèque et en France. Ceci permettrait de chercher de nouveaux liens et correspondances linguistiques et juridiques.

SEZNAM ODBORNÉ LITERATURY

MONOGRAFIE

- ELIÁŠ, Karel. *Kurs obchodního práva: právnické osoby jako podnikatelé*. 5. vyd. Praha: C. H. Beck, 2005, 617 s. ISBN 80-717-9391-4.
- JOSKOVÁ, Lucie a Pavel PRAVDA. *Zákon o obchodních korporacích s komentářem: s účinností od 1.1.2014 nahrazuje obchodní zákoník*. 1. vyd. Praha: Grada, 2014, 85 s. ISBN 978-80-247-4834-4.
- CONSTANTIN, Alexis. *Droit des sociétés*. 5.vyd., 2012. Paris: Dalloz, 2012, 430 s. ISBN 978-224-71113-699.
- PELIKÁNOVÁ, Irena. *Úvod do srovnávacího práva obchodního: obecné otázky, kodifikace a dekodifikace, základní pojmy, společnosti a obchodní společnosti*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2000, 261 s. Beckova skripta. ISBN 80-717-9363-9.
- GRANDUILLOT, Béatrice a Francis. *L'essentiel du droit des sociétés 2014 Sociétés commerciales, autres sociétés – Groupements*, Issy-les.Moulineaux: Gualino éditeur, Lextenso éditions, 2014, 85 s. ISBN 978-2-297-03930-7.

SLOVNÍKY

- LARIŠOVÁ, Markéta. *Francouzsko-český česko-francouzský právnický slovník*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2008. 308 s. ISBN 978-80-7380-111-3.
- CORNU, Gérard. *Vocabulaire juridique*, Paris: Quadrige, 2008. ISBN 978-2-13-055986-3.

POUŽITÉ PRÁVNÍ NORMY

České právní normy

- Zákon č. 90/2012 Sb. O obchodních společnostech a družstvech.

Dostupný z : <http://www.zakony-online.cz>

- Zákon č. 89/2012 Sb. Nový občanský zákoník.

Dostupný z <http://www.zakony-online.cz>

- Zákon č. 513/1991 Sb. Obchodní zákoník
- Předpis č. 134/2013 Sb. Dostupný z : <http://www.zakony-online.cz>

Francouzské právní normy

- Zákon LME dostupný z www.legifrance.gouv.fr
- Zákon NRE dostupný z : www.legifrance.gouv.fr
- Zákon 94-1 dostupný z : www.legifrance.gouv.fr
- Zákon 66-537 dostupný z : www.legifrance.gouv.fr
- Code de commerce dostupný z : www.legifrance.gouv.fr

ELEKTRONICKÉ ZDROJE

http://iuridictum.pecina.cz/w/Obchodní_zákoník

<http://business.center.cz/business/pojmy/p1291-osobni-spolecnost.aspx>

<http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/obchodni-spolecnosti-zalozeni-vznik-opu-4645.html>

http://www.boursereflex.com/lexique/action_au_porteur

<http://vosdroits.service-public.fr/professionnels-entreprises/F31446.xhtml>,

[http://www.netpme.fr/info-conseil-1/creer-entreprise/quelle-forme-sociale-](http://www.netpme.fr/info-conseil-1/creer-entreprise/quelle-forme-sociale-choisir/sa/fiche-conseil/40512-dissociation-fonctions-entre-president-directeur-general)

[choisir/sa/fiche-conseil/40512-dissociation-fonctions-entre-president-directeur-general](http://www.netpme.fr/info-conseil-1/creer-entreprise/quelle-forme-sociale-choisir/sa/fiche-conseil/40512-dissociation-fonctions-entre-president-directeur-general)

http://www.lesechos.fr/finance-marches/vernimmen/definition_actionnaire-de-reference.html

https://www.cncc.fr/sections/documentation_profes/documentation_de_ref/norme_et_docrine_pr/table_synthetiques_d/nep-700

http://fr.wikipedia.org/wiki/Société_anonyme